

Европейска
КОМИСИЯ

[ЗИМА 2012 Г. ► БРОЙ 44]

панорама

inforegio

► Интелигентната специализация

Двигателят на бъдещия икономически растеж в регионите на Европа

► Напредъкът на Полша: продължаваща история за успехите на ЕС

► Оценка подчертава постиженията на Кохезионния фонд

► Регионалната политика вдъхновява държавите по света

Регионална
и урбанистична
политика

►4

►УВОДНА СТАТИЯ 3

Комисар Йоханес Хан

►ИНТЕРВЮ НАПРЕДЪКЪТ НА ПОЛША..... 4-7

Елжбета Бенковска – министър на регионалното развитие, Полша

►ОЧЕРК 8-13

ИНТЕЛИГЕНТНАТА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ – ДВИГАТЕЛЯТ НА БЪДЕЩИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ В ЕВРОПА

►ПРОУЧВАНЕ НА ЕВРОБАРОМЕТЪР – КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ В РЕГИОНИТЕ Е ВИСОКО ВЪПРЕКИ ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПРОБЛЕМИ..... 14-17

►ИНОВАЦИИ В РЕГИОНАЛНОТО И ГРАДСКОТО РАЗВИТИЕ: НАГРАДИТЕ „REGIOSTARS“ ЗА 2014 Г. 18

►ФОТОКОНКУРС „ЕВРОПА В МОЯ РЕГИОН“ 19-21

►С ВАШИ ДУМИ 22-29

Национални и регионални перспективи
за политиката на сближаване

►ЕВРОПЕЙСКАТА РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА: ИЗТОЧНИК НА ВДЪХНОВЕНИЕ ЗА ДЪРЖАВИТЕ ИЗВЪН ЕС 30-31

►ПРИМЕРИ ЗА ПРОЕКТИ 32-35

Примери за проекти в Италия и Обединеното кралство
и проекти за европейско териториално сътрудничество
от програма „Централна Европа“ и програмата за
транснационално сътрудничество „Югоизточна Европа“

►ОЦЕНКА НА КОХЕЗИОННИЯ ФОНД 36-37

►ПИОНЕРИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО: ПОВЕЧЕ ОТ 280 СЪБИТИЯ ОТБЕЛЯЗВАТ ЕВРОПЕЙСКИЯ ДЕН НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО 38-39

►ПРОГРАМА 40

►22

►38

Снимков материал (страници):
Заглавна страница: © Shutterstock
Страници 3, 9, 10, 11, 12, 15, 17, 19, 20, 21, 31, 38, 39:

© Европейска комисия

Страници 5-7: © Министерство на регионалното развитие, Полша

Страница 6: © GAZ-SYSTEM S.A.

Страници 10, 13, 14, 16, 35: © Shutterstock

Страница 11: © Junta de Castilla y León

Страница 19: © Боян Иванов, Марек Бабула, Симеон Митков,

Кристина Думитру Табакару

Страница 23: © Министерство на икономиката и заетостта, Португалия

Страници 24, 34: © Министерство на регионалното развитие и туризма, Румъния

Страница 26: © Fraunhofer ISIT, Itzehoe

Страница 27: © Министерство на селските въпроси и защитата на
потребителите, Баден-Вюртемберг

Страница 29: © Регионално министерство на икономиката, иновациите,

науката и заетостта, правителство на Андалусия

Страница 32: © Проект TROLLEY на ЕС

Страница 33: © Симоне Куги, автономен регион Сардиния

Страница 36: © Министерство на икономиката и заетостта, Португалия

Изданието е отпечатано в тиражи на английски,
немски и френски език на рециклирана хартия.
Публикацията е налична на 21 езика на адрес
[http://ec.europa.eu/regional_policy/information/
panorama/index_bg.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_bg.cfm)

Мненията, изразените в публикацията, отразяват възгледите на съответните
им автори и не задължително тези на Европейската комисия.

► УВОДНА СТАТИЯ

Йоханес Хан

Член на Европейската комисия,
отговарящ за регионалната политика

Изминахме дълъг път от времената, когато трябваше да убеждаваме критиците в значението на политиката на сближаване за генерирането на икономически растеж. В действителност политиката на сближаване сега заема централно място в европейския дневен ред и текущите преговори за бюджета. Тя вече се разглежда като инвестиционна политика, механизъм, който да смекчи въздействието на икономическата криза върху Европа, начин да се посеят семената на бъдещия растеж.

За да постигне това, нашата инвестиционна стратегия за регионите става по-селективна и стратегически насочена. Както можете да прочетете в статията ни за **интелигентната специализация**, въвеждаме възможности за използване на инструменти, институции и експерти, които да помогнат на регионите да намерят своята индустриална и технологична ниша на световния пазар. Този подход ще помогне на регионите да оценят своя истински потенциал за иновации и да пренасочат структурите си в областта на промишлеността към развиващите се сектори и международните пазари.

Интелигентната специализация е иновативна стратегия за регионална икономическа трансформация и вече е важна част от усилията на Европа да помогне на своите региони да излязат от рецесията. Тя предполага, че даден регион избира ограничен брой приоритети въз основа на своите силни страни и международната си специализация. Стратегията изисква дейностите за подпомагане и инвестиции да не са фрагментирани, а структурните фондове да се концентрират върху ограничен брой приоритети с най-голям потенциал за развитие. Всъщност от 2014 г. разработването на стратегии за научни изследвания и иновации, които се основават на концепцията за интелигентна специализация, ще бъде едно от предварителните условия за достъп до структурните фондове.

Постигане на ново равновесие в инвестиционния микс

Класическият подход към инвестициите вече не е подходящ. Сега нашият фокус е върху тематичните инвестиции, определянето на стратегически области като приоритетни и осигуряването на гаранции, че инвестиционният микс е подходящ за нуждите на всеки регион. В някои държави се инвестира твърде много в инфраструктура и недостатъчно в МСП и заетост. Нашите мерки за повторно програмиране променят баланса, тъй като за да се постигне реално въздействие и промяна, е необходима критична маса от инвестиции. През последните три години около 20 млрд. EUR са препрограмирани между инвестиционните теми. Още 14,5 млрд. EUR са освободени чрез намаляване на националните изисквания за съфинансиране и увеличаване до 95% на максималния процент на съфинансиране в „програмните държави“.

Поставяне на акцент върху резултатите

Наблягаме все повече на резултатите, постиженията и получената срещу средствата стойност за данъкоплатците. Изготвената **оценка** на направените регионални инвестиции през периода 2000-2006 г. (вж. стр. 36) подчертава значението на ясното определяне на целите и стратегиите, както и извършването на правилен анализ на разходите и ползите, за да се гарантира, че зад правилните инвестиции стоят правилни основания. Ясно е, че трябва да интегрираме повече етапни показатели и измерими цели в програмите, за да можем да оценим техния напредък.

И накрая, но не на последно място, имаме някои интересни резултати от последното проучване на **Евробарометър**, което показва, че въпреки общия песимизъм и икономическата перспектива европейците като цяло оценяват много положително на качеството на живот, което имат в своя регион!

▶ НАПРЕДЪКЪТ НА ПОЛША

РЕГИОНАЛНИТЕ ФОНДОВЕ ПОМАГАТ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА РАСТЕЖА И МОДЕРНИЗАЦИЯТА НА СТРАНАТА

„Панорама“ разговаря с министъра на регионалното развитие на Полша Елжбета Бенковска, която през изминалите пет години на този пост е свидетелка на период на значителни регионални инвестиции и растеж, отразяващи позицията на Полша като най-голям получател на средства от структурните фондове на ЕС през текущия период.

▶ От присъединяването си към Европейския съюз през 2004 г. Полша отбелязва значителен напредък, особено в областта на развитието на инфраструктурата. БВП се е увеличил значително. Какво е Вашето мнение за развитието на Полша през този период? С какво се гордеете най-много?

Полша все още е в процес на изграждане. Повечето от разходите ни наистина са в областта на инфраструктура, например за пътища, летища и железопътни гари. Без да бъде извършена тази работа, не можем дори да говорим за модернизиране на страната. Новите фирми няма да се установят в региони, до които се достига трудно. Наваксахме и изоставането в други инфраструктурни дейности, нещо, което се ангажирахме да направим съгласно Договора за присъединяване към ЕС. Изградихме канализационни системи в селските райони и подобрихме водоснабдителните мрежи. Изградихме и продължаваме да изграждаме пречиствателни станции за отпадъчни води. По отношение на опазването на околната среда Полша е съвсем различна държава в сравнение с това, което беше преди 10 години. Постигнахме значителен напредък и в областта на иновациите. Получават се безвъзмездни средства за научни изследвания и развитие. Институциите в сферата на висшето образование се превърнаха в третия по големина бенефициент на финансови средства от ЕС и днес са оборудвани с работни помещения и лаборатории от световна класа. Европейските фондове помогнаха да се стимулира икономическият растеж и да се осигурят нови работни места.

▶ Кои са присъщите силни страни на полските региони и как те могат да допринесат за икономическия растеж на страната?

Всеки регион е различен. В министерството на регионалното развитие възнамеряваме да използваме

ресурсите на ЕС, за да подкрепим редица избрани области, които правят определени региони уникални. До този момент полските региони използват изключително добре европейските фондове. От почти 17 млрд. EUR по Регионалните оперативни програми 82 % вече са използвани. Никой не се съмнява, че икономическият успех на цялата страна зависи от успеха на отделните региони.

▶ Как направените инвестиции по линия на политиката на сближаване подобриха потенциала за развитие на полските региони? Какви са конкретните резултати за гражданите?

Най-важният ефект е създаването на 250 000 нови работни места, в това число 140 000 работни места в предприятия, създадени от безработни хора. Европейските фондове също така помогнаха на повече от 23 000 предприятия, а почти 2000 лаборатории и научноизследователски центрове бяха модернизирани. Осигурихме достъп до широколентов интернет. Подпомогнати бяха 3 500 детски градини, които се използват от 110 000 деца, предимно в селските райони. Пътниците, които използват градския транспорт, със сигурност са забелязали подобренията – в много градове фондовете на ЕС бяха използвани за закупуването на нови трамваи и автобуси. Все повече хора усещат многото положителни промени в нашата страна, които са факт благодарение на европейските фондове, както и че тези средства улесняват всекидневието им, защото могат да видят ефектите от проектите на ЕС навсякъде около себе си.

▶ БВП на глава от населението на региона Мазовецки (Варшава) вече е близък до този на ЕС; следователно този регион вече няма да отговаря на условията на програмите, насочени към по-слабо развитите региони. Как беше постигнат този резултат? Ще има ли промени в използването на средствата за следващия програмен период?

Не трябва да забравяме, че добрите резултати на региона като цяло до голяма степен бяха постигнати благодарение на столицата Варшава. Мазовецкият регион е първият полски регион, който преминава прага от 75 % от БВП на глава от населението за регионите на ЕС.

Елжбета Бенковска
Министър на регионалното развитие, Полша

„Никой не се съмнява, че икономическият успех на цялата страна зависи от успеха на отделните региони.“

Така че за първи път Полша ще се възползва от помощ, предназначена за две различни категории региони. През следващия програмен период планираме по-голямата част (около 60%) от регионалната програма за Мазовецкия регион да се финансира от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР). Делът на Европейския социален фонд, който се управлява на регионално равнище, ще бъде същият както и в другите региони. Останалите средства от ЕФРР (около 40%) и ЕСФ (около 25%) ще бъдат специално предназначени за използване по отделни проекти или за конкретни мерки по националните програми.

► **Оперативна програма „Инфраструктура и околна среда“, която има бюджет от почти 30 млрд. евро, е най-голямата в историята на структурните фондове. Какви са предимствата и недостатъците на такава голяма програма? Предвиждате ли повече автономни национални програми за следващия програмен период?**

Наистина Полша ще получи най-големия поток от финансиране от ЕС по програма „Инфраструктура и околна среда“. В момента на цялата територия на Полша се изпълняват повече от 1800 проекта, които са съфинансирани по тази програма. Чиста вода, нови културни центрове, модерни институции в областта на висшето образование, по-добре оборудвани болници и по-безопасни пътища – това са само част от

результатите от извършената работа по програма „Инфраструктура и околна среда“. Като извършваме многобройни и разнообразни инвестиции, ние удовлетворяваме специфични потребности и решаваме конкретни проблеми на хората в цялата страна. Очакваме програмата да продължи и през следващия програмен период. Тя ще се концентрира основно върху въпроси, свързани с опазването на околната среда и борбата с изменението на климата и адаптирането към тях, а също така и в областта на транспорта и енергийната сигурност.

► **Програма „Развитие на Източна Полша“ обхваща пет региона. Гледате ли положително на тези многорегионални програми?**

Програма „Развитие на Източна Полша“ осигурява подкрепа за най-важните инвестиции за развитието на тази област. Отделили сме приблизително 11 млрд. PLN за тази програма. Фондовете на ЕС се използват за създаване на технологични паркове, промишлени инкубатори и центрове за обслужване на инвеститори, като всички те помагат на предприемачите да управляват своя бизнес. Благодарение на новите околновръстни пътища транзитният трафик се отклонява от градските центрове. Като цяло ще бъдат финансирани почти 20 нови околновръстни пътища, както и стотици километри пътища в Източна Полша. Ползите за институциите в сферата на висшето образование в Източна Полша също бяха големи. Около 100 000 студенти използват

Изграждане на нов участък от магистрала А1

Газопровод Влоцлавек-Гдиня

„Все повече хора усещат многото положителни промени в нашата страна, които са факт благодарение на европейските фондове, както и че тези средства улесняват всекидневието им, защото могат да видят ефектите от проектите на ЕС навсякъде около себе си.“

новата инфраструктура на висшето образование. Мисля, че тези региони в източната част на Полша продължават да се нуждаят от финансиране от ЕС. В министерството изготвяме нов проект на програмата за Източна Полша за периода 2014-2020 г. Освен това тези региони ще бъдат бенефициенти на национални програми, като същевременно ще управляват собствени регионални оперативни програми.

►Ще нарасне ли ролята на регионите през следващия програмен период?

Ролята на регионите през следващия програмен период определено ще нарасне. Те със сигурност ще разполагат с повече финансови средства. До голяма степен решението, как точно да се разпределя финансирането от ЕС, ще зависи от регионалните органи. Министерството на регионалното развитие подготвя само общи насоки за новия програмен период.

►Какви са вашите основни приоритети за програмния период 2014-2020 г.?

През периода 2014-2020 г. политиката на сближаване ще бъде променена, така че да бъдат подкрепени инвестициите с най-голям мултиплициращ ефект върху икономиката.

Alvernia Film Studios

Център за научни изследвания и развитие в клиниката American Heart of Poland

Нови автобуси в Бялисток

В съответствие с целите на стратегията „Европа 2020“ очакваме значително повишаване на разходите за научни изследвания, технологично развитие, иновации и предприемачество. Икономиката с ниска въглеродна интензивност също ще има далеч по-голямо значение. Регионалните правителства ще разполагат с повече средства отколкото в момента. Ще се оказва по-голяма подкрепа на хората, които започват бизнес, както и за мерките за подобряване на съчетаването на професионалния и личния живот, като например създаване на детски градини на работното място и използване на възможностите за дистанционна работа. Най-голям дял ще продължи да има развитието на устойчивия транспорт. Ще има пари за развитие на инфраструктурата и автомобилните и железопътните връзки, а също и за инвестиране в опазване на околната среда и в енергетиката, по-специално в „зелена“ енергия.

▶ **Полша ще бъде председател на Вишеградската група до юни 2013 г. Какво включва това и как ще се отрази председателството на бъдещето на политиката на сближаване?**

Ние поехме председателство на Вишеградската група на 1 юли 2012 г. и ще изпълняваме тази роля в продължение на една година. Нашето председателство съвпада с период от ключово значение, свързан с приключването

на преговорите относно бъдещия бюджет на ЕС. В сътрудничество с Чехия, Словакия, Унгария, а също така и със Словения, достигнахме до съвместна позиция на В4 относно политиката на сближаване през периода 2014–2020 г. На 12 октомври в Катовице министрите на тези държави приеха съвместна декларация относно най-важните въпроси, свързани с процеса на договаряне на бъдещата политика на сближаване. Нашата амбиция е да запазим политиката на сближаване като политика за развитие, която е от полза за всички държави, членки на ЕС, и оказва положително въздействие върху пазара на труда и върху растежа, иновативността и конкурентоспособността на европейската икономика. Съвместната декларация представлява важен принос към дебата в ЕС. Тя представя общата позиция на държавите от нашата част на Европа относно бъдещия формат и принципите на функциониране на политиката на сближаване през новия програмен период.

▶ **НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ**

http://www.mrr.gov.pl/ENGLISH/Strony/main_mrr_eng.aspx

▶ ИНТЕЛИГЕНТНАТА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

▷ ДВИГАТЕЛЯТ НА БЪДЕЩИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ В ЕВРОПА

Ключова част от усилията на Европа да помогне на държавите членки и регионите да излязат от рецесията е „интелигентната специализация“ – иновативна стратегия за локално ориентирана икономическа трансформация.

Настоящата икономическа криза подчерта отчетливата необходимост от възстановяване на баланса във финансите на публичния сектор на национално, регионално и местно равнище. Разумното изразходване на средствата не трябва да води до намаляване на инвестициите в човешки капитал, иновации и научни изследвания, тъй като те са основните елементи, които могат да стимулират връщането към икономически растеж. Иновациите са един от ключовите приоритети на проекта за реформирана регионална политика за периода 2014-2020 г., тъй като те са от съществено значение за осигуряване на така необходимия тласък за генериране на икономически растеж, а следователно и за създаване на повече и по-добри работни места.

По пътя към излизане от рецесията и преодоляване на икономическата криза обаче не всички инвестиции в научни изследвания и иновации са еднакво ефективни от гледна точка на въздействието върху растежа. Не всички държави членки и региони могат да имат отлични постижения във всички области на науката и иновациите, но всяка държава и регион има потенциала да се отличи в някаква област. Не всички държави и региони разполагат с необходимата критична маса от предприятия и образователни институции и достатъчен социален капитал, за да развият ефективно сътрудничество с участниците в областта на иновациите и да успеят в условията на глобална конкуренция за пазарни дялове или да оформят нови пазари. Освен това не всички обещаващи индивидуални проекти за научни изследвания и иновации могат да бъдат финансирани във време на ограничени публични ресурси.

Интелигентната специализация е пътят напред. Тя представлява съчетание между икономически растеж и разумно изразходване на публичните средства, известно на някои като „growthsterity“ (от английските думи growth – растеж и austeritiy – мерки за икономии). Ето защо интелигентната специализация представлява ключова дейност от водещата инициатива „Съюз за иновации“ от

програмата за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж „Европа 2020“. Интелигентната специализация предполага, че дадена държава членка или регион избира ограничен брой приоритети въз основа своите силни страни и сравнителни предимства, които имат най-голям потенциал да постигнат трайно въздействие. Този подход ще помогне на регионите да осъществят своя потенциал за иновации и да пренасочат структурите си от сферите на промишлеността и знанието към развиващи се сектори и услуги, а също и към международните пазари. Целта на интелигентната специализация е икономиките да се трансформират с оглед на постигането на по-висока добавена стойност и изпълнението на по-конкурентни дейности.

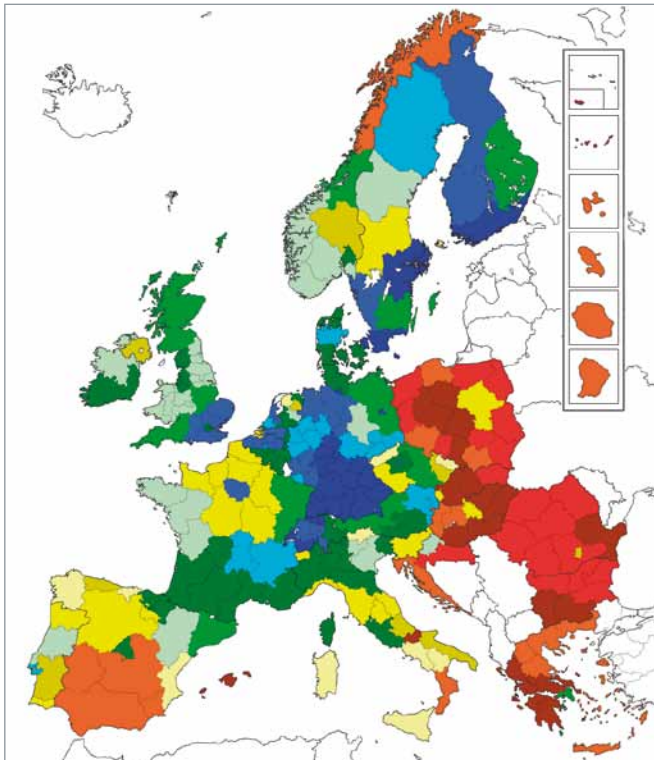
„**Научноизследователската дейност е процес на превръщане на парите в знание. Иновациите са процес на превръщане на знанието в пари.**“

Джефри Никълсън – 3М (3М е класирана на трето място в проучването на Booz & Company „The Global Innovation 1000“ за 2012 г., а същевременно се нарежда на 86-о място по разходи за научноизследователска и развойна дейност)

Интелигентната специализация е подход, който Европейската комисия сега вгражда в своите програми от политиката на сближаване. От 2014 г. разработването на стратегии за научни изследвания и иновации, които се основават на концепцията за интелигентна специализация, е едно от предварителните условия за достъп до структурните фондове.

Какво представлява интелигентната специализация?

Накратко, интелигентната специализация е политика от ново поколение в областта на научните изследвания и иновациите, която излиза извън класическите инвестиции в научни изследвания и технологии и изграждането на общ капацитет за иновации. Това, което отличава стратегията за интелигентна специализация от обичайната иновационна стратегия, е че:

► Резултати в областта на регионалните иновации за 2012 г.

лидер – високо	последовател – средно	умерен – ниско
лидер – средно	последовател – ниско	скромнен – високо
лидер – ниско	умерен – високо	скромнен – средно
последовател – високо	умерен – средно	скромнен – ниско

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/index_bg.htm

- В базата от факти на тази стратегия се вземат предвид не само типичните въпроси в областта на научните изследвания и уменията, а също така и всички преимущества, например географско разположение, структура на населението, климат, природни ресурси, както и въпросите, свързани с търсенето, например потребности на обществото, потенциални клиенти, иновации в публичния сектор. Тя ще насърчава държавата или региона да слее своите уникални местни познания и производствен капацитет в нови комбинации и иновации.
- Интелигентната специализация не е решение „от горе надолу“, а се разработва и прилага чрез динамичен процес на предприемаческо откриване с участието на ключови заинтересовани страни в съвместно лидерство.
- Има глобална перспектива за потенциалните конкурентни предимства, пазарите и потенциала за сътрудничество с новатори отвъд географските граници.
- Не е фокусирана върху създаването на нови знания навсякъде, а насърчава използването на съществуващи знания и технологии за иновации във всички възможни форми, включително, наред с другото, и организационни, маркетингови, ориентирани към потребителя и социални иновации.

- Целта е да се определят приоритетите в период на ограничени ресурси и инвестициите да се концентрират върху сравнителните предимства, за да се натрупа критична маса и по този начин страната или регионът да изпъкне, като се отличи от останалите.
- Идеята на интелигентната специализация не е да се изберат победителите в сектор или технология, а да се извърши „кръстосано опрашване“ между секторите и технологиите. За някои региони създаването на клъстери може да послужи като отправна точка за междусекторни връзки и разпространение на знания както в самия регион, така и с други региони извън него.

Как да се разработят стратегии за интелигентна специализация

Интелигентната специализация изисква ясна представа за силните и слабите страни на дадена държава или регион, които трябва да бъдат съчетани със силна лидерска позиция и обща визия на заинтересованите страни в областта на иновациите. Ключът към определяне на областите от държава или регион, които имат потенциала да бъдат различни и по-конкурентоспособни от другите, е „процесът на предприемаческо откриване“. Процесът на предприемаческо откриване се състои в разработването на творчески решения на проблеми чрез съчетаване на силни страни и нови партньори, поемане на рискове, експериментиране, търсене на нови идеи по веригата на създаване на стойност или участие в нови вериги за създаване на стойност. Освен това никога не трябва да се изпуска от поглед крайната цел на иновациите: представяне на иновативни решения на пазара и по този начин генериране на растеж и работни места.

Разбира се, предприятията се намират в най-добрата позиция да имат този усет за новите възможности, който ще помогне да се открие какво дадена държава може да

„Целта на стратегиите за интелигентна специализация е да се поощрят експериментите в съществуващи и нови сфери на дейност и да се адаптират политиките в съответствие с поуки от тези експерименти. Интелигентната специализация изисква ефективна и активна координация на политическите интервенции (напр. микс от политики и хармонизиране на инструментите на политиката, като например клъстерните политики), която да позволи стратегическа координация. Тя също така изисква политиките, но също и различните заинтересовани страни, включително предприятията, да имат по-дългосрочна визия, като същевременно отразяват належащата нужда от вземане на трудни решения в период на тежък преход в условията на строги бюджетни ограничения.“

OICSP – Synthesis report on innovation driven growth in regions: the role of smart specialisation (Обобщен доклад относно задвижвания от иновациите растеж в регионите: ролята на интелигентната специализация), 2012 г.

”Съвместното създаване е подход на много по-пряко ангажиране на гражданите, предприятията и другите основни получатели на обществени услуги в процеса на иновации. То се фокусира не само върху разбирането на настоящите предизвикателства, но и върху създаването на ново бъдеще заедно с хората, а не за тях.“

Кристиан Басон – Директор на датското звено за иновации MindLab

произвежда добре и да се очертаят бъдещите области на научноизследователската и развойната дейност и иновациите. Въпросът е как да ги накараме да участват в процеса на създаването на тази стратегия.

Въпросът е също така как да избегнем вслушването само в големите утвърдени участници и обичайните клиенти вместо в младите предприемачи, малките и средните предприятия (МСП), новосъздадените фирми или дори в организациите с нестопанска цел, които може да държат ключа към това, да станем „специални“. Съчетаването на производствените сектори с услуги може да отвори вратите към съвсем нови бизнес модели и нова икономическа динамика в страната или региона.

Научноизследователските организации, университетите, творческите сектори, държавните органи и гражданското общество играят важна роля в този процес. Заедно те се намират в най-добрата позиция да открият областите, в които е вероятно регионът да се отличи благодарение на съществуващите в него възможности

и производствени активи. Количествените проучвания на удовлетвореността може да не са достатъчни, тъй като те предлагат само ретроспективен поглед, а не творчески напредничави идеи, каквито може да се родят в процеса на съвместно създаване.

Ситуацията в регионите

Направената от Института за перспективни технологични изследвания (IPTS) оценка на регионалната ситуация разкрива, че регионите като цяло срещат трудности при изграждането на глобална перспектива и ориентирано навън измерение.

Налице е ясна необходимост регионите да се концентрират върху своите потенциални силни страни в бъдеще и те трябва да бъдат разглеждани в международен, а не само в национален или регионален план. Регионите трябва да вземат добре обмислени и основаващи се на доказателства решения, а не да разпределят в много области малко по размер финансиране без реално въздействие. В момента приоритетите в регионите са твърде широки и следователно имат по-слабо въздействие, като сякаш се поставя по-голям акцент върху производствените отрасли отколкото върху развиващите се сектори и услуги. Все още е ограничено използването на мерки за стимулиране на търсенето и достъпа до пазари, както и подкрепата за изграждане на капацитет за научни изследвания и иновации, и продължава да се наблюдава липса на координация между националните и регионалните правителства.

ПОДКРЕПА ОТ ПЛАТФОРМАТА S3

Разработването на стратегии за научни изследвания и иновации за интелигентна специализация е трудна задача, особено в държавите, които нямат особено големи традиции в разработването на политика в областта на иновациите с участието на заинтересованите страни или опит в нейното прилагане и оценка. Тези стратегии може да бъдат предизвикателство дори за страни с добре функционираща среда за иновации, тъй като е необходимо да се определят и да се вземат трудни решения. Ето защо Комисията създаде инструменти, за да помогне на държавите членки и регионите да разработят свои индивидуални стратегии за интелигентна специализация. Платформата за интелигентно специализиране (Платформа S3), чийто домакин е Институтът за перспективни технологични изследвания (IPTS – един от седемте института на Съвместния изследователски център на ЕС), е тясно ангажирана в разработването на концепцията за интелигентна специализация и последиците от нея за политиката. Тя предоставя консултации, достъп до материали с данни, насоки и методическа подкрепа, примери за добри практики и инструменти за взаимно обучение за партньори и експерти. Платформата S3 в момента се състои от повече от 100 регистрирани региона и две държави членки (Словакия и Литва). Тя организира, наред с другото, семинари, обучения и партньорски проверки за създателите на политики, които работят по разработването на стратегии за научни изследвания и иновации за интелигентна специализация (RIS3).

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home>

▷ ИТАЛИЯ НА КРЪСТОПЪТ

През септември 2012 г. Европейската комисия организира семинар в гр. Бари на тема интелигентното специализиране в италианските региони. Целта на семинара беше да се разпространи информация за концепцията за интелигентна специализация и нейното прилагане сред отговарящите за вземане на решения лица на национално и регионално равнище, авторите на стратегии и управляващите органи на фондовете на ЕС, като се наблегне на програмния период 2014-2020 г.

Това бе един от поредичата начални семинари, организирани в ЕС с цел да се стимулира преходът към интелигентна специализация.

Събитието в Бари в много отношения представлява крайъгълен камък в реакцията на Италия по отношение на целите на „Европа 2020“. Признато бе, че само чрез съвместни действия може да бъде намерен начин за повишаване на конкурентоспособността на Италия.

Италия, подобно на редица други държави, в момента се намира на кръстопът. Възстановяването на финансовата устойчивост, растежа и благоденствието на нейните граждани зависи от важните решения, които се вземат днес.

Всички италиански региони изразходват по-нисък процент от БВП за научни изследвания и иновации спрямо средния за ЕС-27.

През последните 10-15 години в страната се наблюдава по-нисък от средния растеж и намаляваща конкурентоспособност. Сега тя се стреми към структурни реформи, които трябва да отбележат края на бавния икономически растеж.

Смята се, че интелигентната специализация може да послужи като катализатор на тези усилия.

„Интелигентната специализация е особено необходима в настоящия период на икономическа криза, когато държавният бюджет е драстично намален. Тя е най-добрият (ако не и единственият) начин да се оптимизира ползата от публичните инвестиции в научни изследвания и иновации. Основният очакван ефект е растеж и успех в секторите, в които нашата регионална икономика може да бъде конкурентоспособна на световните пазари, може би дори промяна (и модернизиране) на регионалния производствен модел. Основните трудности, които предвиждаме, са свързани с решенията за избор: за ръководните кадри от публичната администрация е трудно да направят избор, който изисква концентриране на ресурсите върху няколко приоритета и оставя останалата част от структурата някак си „без подкрепа“. Очаква се също да бъде оказан голям натиск от много сектори. Ще бъде по-скоро предизвикателство, отколкото трудност, цялото гражданско общество да бъде включено в този процес чрез много отворена система на управление, обхващаща всички заинтересовани страни. Интелигентната специализация не е намиране на еднакво решение за всички. Напротив, тя трябва да бъде специално разработена за всяка територия, държава или регион въз основа съответните им преимущества и силни страни. Тя означава да се специализираш в това, което можеш да правиш най-добре, и да се отличиш от другите, да намериш пазарните ниши, където си шампион от световна класа.“

Г-н Грегорио Муньос Абад – Заместник-комисар по наука и технологии, регионално правителство на Кастилия и Леон

„Интелигентната специализация ще позволи на публично-частните субекти да установят своите области на компетентност, което може да се окаже още по-обещаващо, тъй като те се основават на достигането на критична маса отношения между научноизследователските организации и промишлеността и позволяват постигането на евентуални полезни взаимодействия и взаимно допълващи се действия с други области на национално и общностно равнище. Динамиката на стратегията е най-критичният аспект, с който трябва да се справим. Добре дефинираната система, обхващаща предварителен мониторинг и оценка, и добрата структура за управление и диалог с институционалните и социално-икономическите партньори може да послужи като полезен инструмент за решаването на тези проблеми. Въпреки че характерът на интелигентната специализация може да бъде различен за всеки регион и за всяка област на специализация, методът на изграждане и наблюдение на тези ответни мерки е универсален и важи за цяла Европа.“

Адриана Агрими – Регион Пулия

Инвестиция в иновации

В цяла Европа динамичните региони граничат с региони и държави, които са изправени пред сериозни проблеми в областта на конкурентоспособността и изоставащо ниво на производителността.

Това важи и за Италия. Икономическата криза наистина подчерта структурната ерозия на конкурентоспособността и дефицита на иновации в много италиански региони – в по-слабо развитите региони в южната част на страната, но също така, в бъдеща тревога степен, в най-развитите райони в централната и северната част. Около 20 млрд. EUR трябва да бъдат изразходвани за иновации в Италия, от които 15 млрд. EUR ще бъдат насочени към четирите региона по цел „Сближаване“ – Кампания, Калабрия, Сицилия и Пулия.

Въпреки че това ще удвои нивото на текущите разходи, налице е сериозният въпрос дали тези територии ще бъдат в състояние да усвоят ресурсите. В действителност, макар че някои италиански региони са доста напреднали, в регионите по цел „Сближаване“ (бъдещите „по-слабо развити региони“) много програми вече срещат трудности при усвояването на наличното финансиране.

Това важи в особено голяма степен за средствата, които са разпределени за научни изследвания и иновации. Тъй като наличните суми за тази област вероятно ще се увеличат в бъдещите програми, основното предизвикателство е да се изгради достатъчен капацитет за създаване и прилагане на ефективни стратегии и програми.

Платформата S3 на IPTS може да послужи като подпомагач фактор за извършване на необходимите трансформации и италианските региони са силно насърчавани да се присъединят към платформата и да се възползват от предложената помощ.

Насърчаване на сближаването

Италианските органи планират да бъде създаден национален пилотен комитет, натоварен със задачата да създаде стратегии за интелигентна специализация за отделните региони и да подпомага сближаването и конкурентоспособността. При изпълнението на тези стратегии регионите ще трябва да посочат „творчески“ своите приоритети. Те също така ще трябва да определят своята позиция спрямо други региони и да идентифицират своите сравнителни предимства.

Участието на частния капитал е важен фактор и ще послужи като видим индикатор за успеха на политиката. Ще трябва да бъдат разработени механизми, които възнаграждават съфинансираните проекти и улесняват включването на частни финансови участници.

Фокусът на политиките за обществени поръчки ще трябва бъде преместен върху иновациите, което предполага по-голямо внимание към критериите за иновации в процедурите за подбор.

Показателите ще трябва да бъдат разработени така, че да са приложими и да позволяват гъвкаво и надеждно наблюдение.

Особено необходимо ще бъде в регионалните стратегии да се използват подходящи аналитични инструменти за вземането на решения, които са изцяло „основани на доказателства“. Ще бъде необходимо да се разработи система за управление на знанията, която да може да събира знанията от проектите и да подхранва процеса на учене.

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

Заклучения от семинара в Бари:

<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/past-events>

▶ ДВИЖЕНИЕ НАПРЕД

Семинарът в Бари бе едно от над 10 национални начални събития и международни конференции, които събраха на едно място национални и регионални участници в областта на иновациите, за да се запознаят и обсъдят концепцията за интелигентна специализация, както и нейните последици за създаването на политики в областта на иновациите.

До момента около две трети от регионите и държавите членки, които е вероятно да представят стратегия за интелигентна специализация, са започнали процеса на оформяне на стратегията си. Освен чрез платформата S3, Комисията подпомага тази дейност, като предоставя индивидуални експертни анализи на текущото състояние в определена държава или регион. Това осигурява на създателите на политики насоки за по-нататъшните стъпки, които може да са необходими, за да се изпълнят условията, залегнали в регламентите за структурните фондове.

Регионите и държавите членки, които желаят да сключат договори с експерти за анализи, насоки и консултации относно процеса на интелигентна специализация, например чрез своя бюджет за техническа помощ, могат също да използват групата от експерти, които Комисията привлича за тази цел. Разбира се, накрая важните решения, свързани с избора и определянето на приоритетите, ще бъдат вземани от държавата или региона, а не от експертите. Инициативата RIS3 ще помогне на националните и регионалните представители да извлекат поука от опита на предишни иновационни стратегии, като трябва също да им помогне да определят какво прави техния регион или държава уникални и различни по отношение на иновациите и икономическото развитие.

„За интелигентната специализация като политически процес е характерно, че води до вземането на „решения за избор във вертикален план“ – т.е. известно приоритизиране на определени технологии и движения от знанията дейности, за да се съсредоточат ресурсите в няколко области. Решенията за избор във вертикален план обаче пораждаат риск лицата, които отговарят за съставянето на политиката, да осъществят намеса в пазарните процеси (избор на победители). Ето защо концепцията за интелигентна специализация в голяма степен е свързана с процес и инструменти, които позволяват логиката на решенията за избор на приоритети във вертикален план да бъде съгласувана с мощния двигател на провокираните от пазара експерименти и изследвания (предприемаческо откриване).“

Проф. Доминик Форе, който първи въвежда термина „интелигентна специализация“, е ръководител на катедрата по икономика и управление на иновациите в École Polytechnique Fédérale de Lausanne в Collège du Management de la Technologie.

▶ НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

▶ Информационен лист за интелигентната специализация: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/smart_specialisation_bg.pdf
На разположение на всички езици на тази страница: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_bg.cfm

▶ Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialisations („Ръководство за стратегии за научни изследвания и иновации за интелигентна специализация“) (RIS3) предоставя методически насоки за създателите на политики и прилагачите органи как да проектират, съставят и прилагат национални/регионални RIS3. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/smart_specialisation/smart_ris3_2012.pdf

▶ „Connecting Smart and Sustainable Growth through Smart Specialisation“ („Свързване на интелигентния и устойчив растеж чрез интелигентна специализация“) е практическо ръководство за интегриране на устойчивия растеж, екоиновациите и целите относно екосистеми в RIS3. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/green_growth/greengrowth.pdf

Привличане на заинтересовани страни

Ясно е, че участието на заинтересованите страни е основен фактор, който помага да се идентифицира ключовата ниша, да се диференцира регионът и да се направи решаващият, а понякога и труден избор на приоритети.

Особено важно е заинтересованите страни да бъдат ангажирани в развитието на реално сътрудничество и съвместно лидерство, за да могат да дадат своя принос в съвместната дейност.

Инициативата RIS3 може да послужи като център, осигуряващ аналитична подкрепа, насоки, обучение, партньорски проверки, национални и международни събития с цел да се провокират „процесите на предприемаческо откриване“, залегнали в основата на интелигентната специализация.

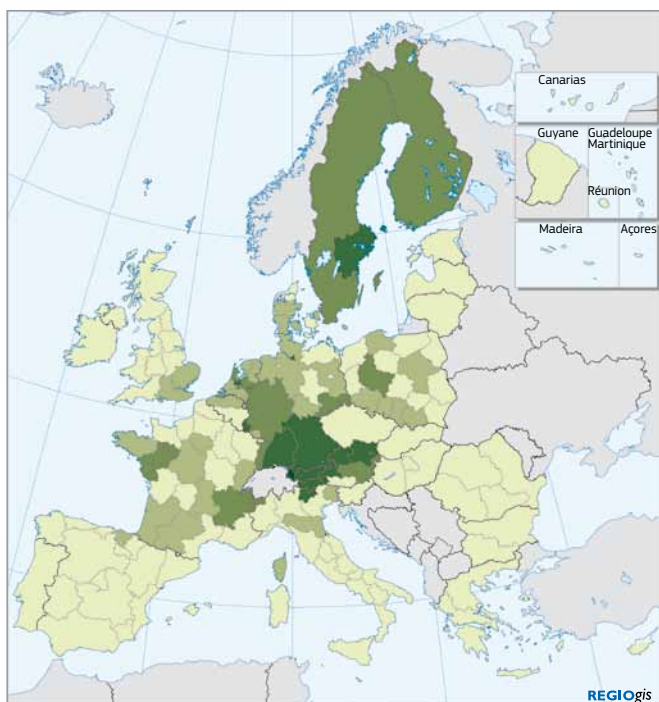

▶ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ В РЕГИОНИТЕ Е ВИСОКО ВЪПРЕКИ ИКОНОМИЧЕ- СКИТЕ ПРОБЛЕМИ

Както може да се предположи, новото проучване на Евробарометър „A view from the regions“ („Поглед от регионите“), проведено от името на Европейската комисия, очертава като цяло песимистична картина. Въпреки това има и изненадващи и окуражаващи резултати.

Вероятно не е изненада, че в разгара на тежка икономическа криза около три четвърти от анкетираните лица в регионите на ЕС виждат в черни краски бъдещите перспективи. Забелязват се обаче и някои поразителни различия между регионите и редица важни източници на оптимизъм.

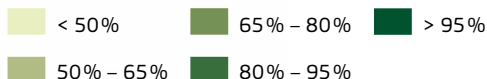
За целите на проучването от 20 август до 15 септември 2012 г. по телефона бяха анкетирани над 50 000 души; по 300 във всеки от изследваните в проучването региони. Анкетираните лица бяха избрани чрез случаен подбор на телефонни номера (фиксиран и мобилен). Проучването се проведе в 170 региона на ЕС, покриващи цялата територия на ЕС. Изборът на регионите, в които да се проведе проучването, се основава на хибридният модел NUTS1/NUTS2.

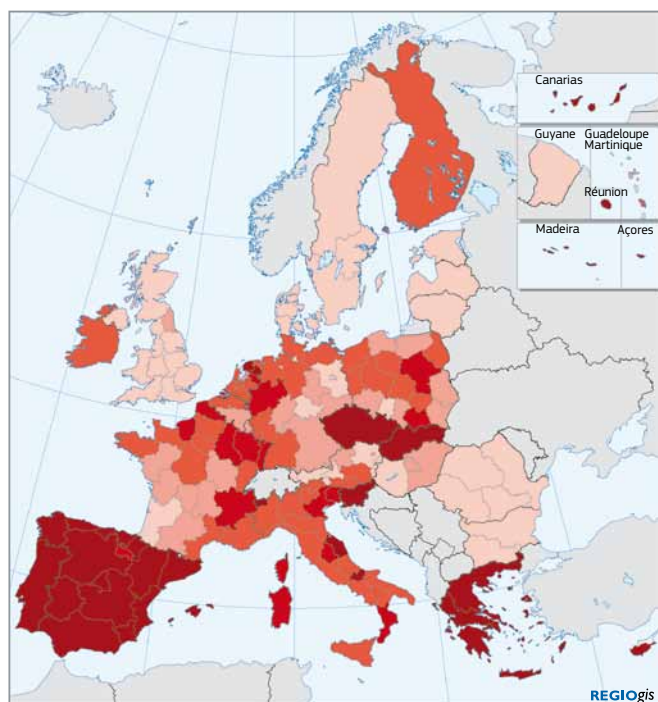
© Еврогеографикс. Асоциация за административни граници

► Състояние на икономиката в региона

% ОТГОВАРЯТ „ДОБРА“

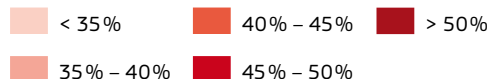
Източник: Flash Eurobarometer 356

© Еврогеографикс. Асоциация за административни граници

► Очаквания за икономическата ситуация в региона

% СА ДАЛИ ОТГОВОР „ПО-ЛОША“

Източник: Flash Eurobarometer 356

Настоящата ситуация

На въпроса как усещат настоящата икономическа ситуация в своя регион в 110 от 170-те анкетирани региона над 50% от хората определят своето положение като лошо. Същевременно се забелязват някои впечатляващи контрасти, като например 96% от австрийците във Форарлберг смятат, че тяхната икономика се развива добре, а в Континенте в Португалия едва 4% от хората имат същото усещане.

Бъдещите перспективи

На въпроса как очакват да се развие икономическата ситуация през следващите 12 месеца в 125 от 170-те региона хората гледат много мрачно на перспективите.

Като цяло около 45% смятат, че нещата ще останат без промяна, а 42% са на мнение, че ще се влошат. Само 10% предвиждат подобрене.

Въпреки това доста голяма доза оптимизъм се констатира в Швеция, Дания, Латвия, Естония и България. От друга страна, негативизмът в Гърция, Кипър, Чехия, Словакия, Словения, Испания и Португалия е изключително голям.

Тези констатации вероятно носят стратегически подтекст за използването на структурните фондове на ЕС и накъде трябва да бъдат насочени те, за да се вземат предвид тези различия.

Приоритетни въпроси

На въпроса какви са двата най-важни проблема, пред които е изправен техният регион, внушителните 55 % посочват безработицата, а 31 % изтъкват икономическата ситуация.

Въпреки че не са забравени като приоритет, въпросите в областта на околната среда са засенчени от опасенията, свързани с безработицата и отслабващата икономика, а „изтичането на мозъци“ вече буди по-голямо безпокойство (15%) отколкото имиграцията (12%). Околната среда получава само 8%, а престъпността 17%.

В 113 от 170-те региона безработицата се посочва като най-голям проблем от повече от половината от хората, а в 46 региона същия отговор дават над 70%: 15 региона в Испания, 12 във Франция, 7 в Италия, 7 в Полша, 2 в Португалия, по 1 във Великобритания и в Словакия и Унгария като цяло.

Отново се наблюдават някои поразителни различия, като например 91 % посочват безработицата като един от двата най-важни проблема във Варминско-Поморски (Полша) и само 11 % в Йоркшир и Хъмбър (Обединеното кралство).

Качество на живот

Въпреки общия песимизъм, европейците като цяло гледат много положително на качеството на живот в техния регион, като средно 70% го определят като „добро“ и само 28% като „лошо“.

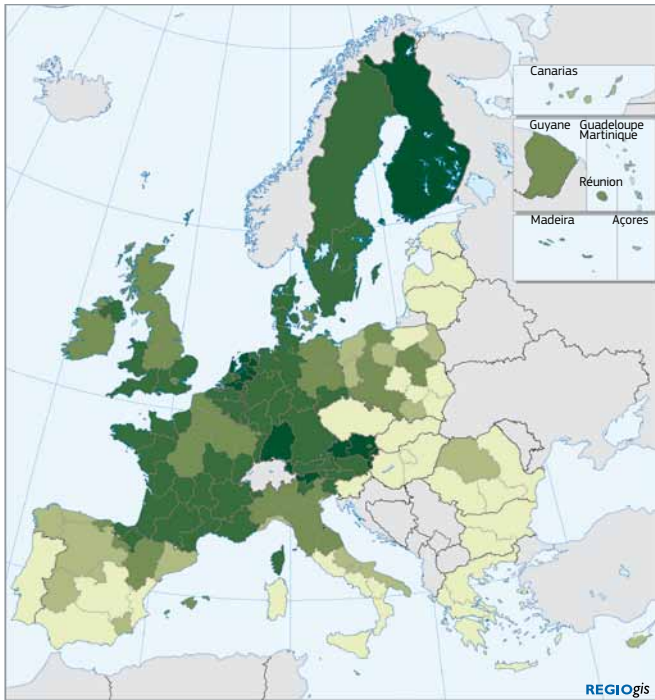
Повече от половината от хората оценяват качеството на живот в своя регион като „добро“ в 137 от 170-те анкетираните региона.

Най-доволни са гражданите на Австрия, Финландия, Люксембург, Нидерландия и Швеция. Във всички региони

►Кои според вас са двата най-важни проблема за (нашия регион) в момента? (най-много два отговора)

	НАЙ-ВИСОК/ НАЙ-НИСЪК	СРЕДНО
1. Безработицата	91 % / 16 %	61 %
2. Икономическата ситуация	67 % / 13 %	32 %
3. Системата на здравеопазване	59 % / 4 %	20 %
4. Заминаването на хора и/или предприятия от региона	48 % / 1 %	14 %
5. Образователната система	59 % / 1 %	14 %
6. Престъпността	58 % / 2 %	13 %
7. Имиграцията	53 % / 0 %	11 %
8. Околната среда	22 % / 0 %	6 %

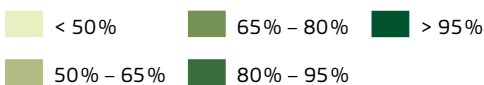
Източник: „A view from the regions“, Flash Eurobarometer 356

© Еврогеографикс, Асоциация за административни граници

►Качество на живот в региона

% ОТГОВАРЯТ „ДОБРА“

Източник: Flash Eurobarometer 356

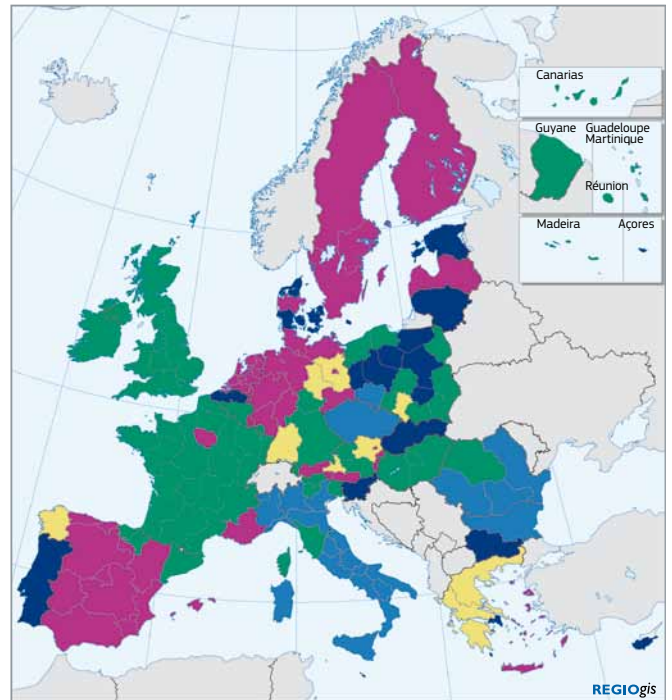
на тези държави се отбелязва ниво на удовлетвореност („добро“) от над 90 %. По-специално в Дренте (Нидерландия) и Форарлберг (Австрия) нивото на удовлетвореност от качеството на живот в региона достига 99%.

За разлика от тях в Кьозеп-Мадярсгаг в Унгария 81% определят качеството си на живот като „лошо“, както и над 70% от хората в Кампания (Италия), Континенте (Португалия) и в Словения като цяло.

На въпроса какви промени в качеството на живот очакват през следващите 12 месеца перспективата изглежда по-малко тревожна, отколкото при икономическата ситуация. Негативна е перспективата в региони в 8 държави членки, въпреки че само в 5 от тях тези негативни перспективи са особено впечатляващи: Кипър, Гърция, Испания, Словения и Словакия.

Обясняване на дейността на ЕС

Кои представители могат най-добре да обяснят как политиките на ЕС влияят върху живота на гражданите?

© Еврогеографикс, Асоциация за административни граници

►С най-добра позиция да обяснят как европейските политики въздействат върху ежедневиия живот на гражданите

Източник: Flash Eurobarometer 356

Повечето хора смятат, че националните (20%) или местните (21%) политици са хората, които най-добре могат да обяснят въздействието на политиките на ЕС. Като цяло 16% поверяват тази роля на избраните от тях членове на Европейския парламент.

В Нидерландия обаче повече от 50% от анкетираните виждат в своите национални представители лицата, които общуват по въпросите на ЕС, докато във Франция и Обединеното кралство около 30% смятат, че техни регионални или местни представители трябва да обясняват политиките на ЕС. И накрая, членовете на ЕП са предпочитани като комуникатори по въпросите на ЕС от над 30% от хората в Дания и Малта.

По тази тема може би основният извод от изследването е, че всички имат своята роля като комуникатори на ЕС.

►НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ
http://ec.europa.eu/health/eurobarometers/index_en.htm

► ИНОВАЦИИ В РЕГИОНАЛНОТО И ГРАДСКОТО РАЗВИТИЕ

НАГРАДИТЕ „REGIOSTARS“ ЗА 2014 Г.

Наградите „RegioStars“ се организират от Европейската комисия всяка година, за да се установят добри практики в градското и регионалното развитие. Целта е да се представят оригинални и иновативни проекти, които могат да послужат като вдъхновение и за други региони.

Избраните категории за наградите „RegioStars“ за 2014 г. ще бъдат:

1 ► ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ ИНОВАЦИИ ЗА МСП

Предложените в тази категория проекти в идеалния случай включват схеми или мерки, които биха могли да вдъхновят други публични органи да създадат микс от политики, който насърчава иновациите от МСП. Проектите могат например да помагат за създаването на нови връзки, да способстват за появата на нови отрасли и процеса на локално ориентирана икономическа трансформация, да насърчават възприемането на нови форми на иновации, да разработват иновативни механизми за финансова подкрепа за МСП и да улесняват достъпа до пазара и възприемането на иновациите от МСП.

2 ► УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ „ЗЕЛЕН“ РАСТЕЖ И РАБОТНИ МЕСТА ЧРЕЗ БИОИКОНОМИКА

Политиката на сближаване вече предоставя многобройни възможности местните и регионалните органи, общности и заинтересовани страни да изпълняват проекти в сектора на биоикономиката. Примерите за проекти, които биха могли да бъдат представени в тази категория, включват действия, които подкрепят намаляването на отпадъците, разработване на иновативни нисковъглеродни технологии и иновативни действия, свързани с използването на биоенергия.

3 ► ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ СЪЗДАВАНЕ НА РАБОТНИ МЕСТА ЗА МЛАДОТО ПОКОЛЕНИЕ

Тази категория е насочена към проекти, подкрепяни от фондовете на политиката на сближаване, които подпомагат борбата с младежката безработица. Типичните проекти могат да включват услуги в подкрепа на МСП, които подпомагат младежката заетост, и подкрепа за новосъздадени предприятия на млади предприемачи.

4 ► CITYSTAR

ПРОЕКТИ ЗА ИНВЕСТИЦИИ В УСТОЙЧИВ
ГРАДСКИ ОБЩЕСТВЕН ТРАНСПОРТ

Категорията обхваща разработването на мащабни проекти в областта на устойчивото развитие на градския транспорт и помага за осигуряването на интегрирани стратегии за решаване на много свързани въпроси. Типичните проекти може например да включват значителни инвестиции в трамвайни мрежи или в метро, или да включват инвестиции в интермодални центрове.

5 ► ГОЛЕМИ ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ИКОНОМИКА С НИСКА ВЪГЛЕРОДНА ИНТЕНЗИВНОСТ

Сградите са източник на около 40% от емисиите на въглероден диоксид в ЕС; поради тази причина е особено важно енергийната ефективност в този сектор да бъде подобрена. Тази категория е насочена към регионални, многорегионални или национални схеми от голям мащаб, които насърчават осведомеността за предимствата на инвестициите в енергийна ефективност, стимулират подобряването на енергийната ефективност в държавните жилища или жилищните проекти за групи в неравностойно положение. Предложените проекти ще се оценяват с оглед на постигнатото въздействие за финансиране на сближаването, броя на подобрените сгради/m² или други съответни показатели.

Продължаване на успешните инициативи

Наградите „RegioStars“ за 2014 г. си поставят за цел да продължат успеха на конкурса през 2013 г., когато бяха получени рекордните 149 кандидатури от организатори на проекти и региони в целия ЕС. Крайният срок за подаване на заявления за участие в конкурса „RegioStars“ за 2014 г. е 19 април 2013 г.

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

Допълнителна информация за категориите и процедурата за кандидатстване можете да намерите на следния адрес:
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_en.cfm

► ФОТОКОНКУРС „ЕВРОПА В МОЯ РЕГИОН“

Да се отбележи отличната работа, извършвана от проекти в цяла Европа с помощта на финансирането от ЕС, и да се проучи какво означават тези проекти за местните общности. Това бяха целите на иновативния фотоконкурс „Европа в моя регион“, който ГД „Регионална и градска политика“ откри миналото лято.

Симеон Митков, Кристина Думитру Табакару, Марек Бабула и Боян Иванов получават своите награди от комисар Йоханес Хан

Предизвикателството: да се направи снимка на проект на ЕС, от която да личи, че той е осъществен с инвестиции от ЕС средства – например на снимката да се вижда билборд или табела. Предложени бяха две категории за участие: „Моят проект“, в който можеха да участват бенефициенти на проекти, финансирани от ЕФРР или Кохезионния фонд, и „Очевидец“, в който можеше да участва всеки, който е забелязал възможност за добра снимка в своя регион или при пътуване в Европа. Конкурсът „Европа в моя регион“ беше популяризиран и се проведе в социалните медии, по-специално чрез приложение във Facebook. Участията в конкурса бяха качени на онлайн платформата, след което се проведе гласуване за избиране на съкратен списък на най-харесваните участия, като жури от експерти направи окончателния избор на двамата победители във всяка категория.

Четиримата победители в конкурса посетиха Брюксел по време на Дните на отворените врати през октомври, за да получат своите награди под формата на фотографско оборудване на стойност 1 000 EUR от комисаря по регионалната и градската политика Йоханес Хан. След успеха тази година се планира конкурсът да се проведе отново през 2013 г., за да се предостави още една възможност начинаещите фотографи да споделят какво означава за тях „Европа в моя регион“.

► **7 354** гласа
► **1 083** конкурсни участия от **27** държави
► **1 088 985** посещения в приложението за социални медии

По време на конкурса посещенията на страницата на Европейската комисия във Facebook са се увеличили с

► **1 075 %**, а още ► **18 785** души са заявили, че я „харесват“ във Facebook

► Плакатът на страници 20-21 може да бъде получен във формат A1 при поискване от: regio-panorama@ec.europa.eu

1. Победител в категорията „Очевидец“: Кристина Думитру Табакару – Проект: Модернизация на улица „Николае Балческу – Миовени, Румъния
2. Победител в категорията „Очевидец“: Симеон Митков – Проект: Комуникационен комплекс „СЕРДИКА“ – София, България
3. Победител в категорията „Моят проект“: Марек Бабула – Проект: Модернизация на спортно игрище „Спорцик“ – Семяновице Шльонске, Полша
4. Победител в категорията „Моят проект“: Боян Иванов – Проект: Ремонт на училищен комплекс „Н. Й. Вапцаров“ – с. Дреновец, България

EUROPE IN MY REGION PHOTO COMPETITION 2012

Regional Policy: www.ec.europa.eu/info/regio

▶ С ВАШИ ДУМИ

НАЦИОНАЛНИ И РЕГИОНАЛНИ ПЕРСПЕКТИВИ ПРЕД ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ

„Панорама“
очаква вашите
материали!

„Панорама“ отново кани важни „потребители“ на политиката на сближаване на национално и регионално равнище да изкажат своето мнение и да споделят какво мислят за дейността на европейската политика на местно равнище, като обхванат както настоящите постижения и успехи, така подготовката за следващия програмен период.

При повече от 270 региона в 27-те държави, членки на ЕС, всеки със своя специфична икономическа и културна история и потребности, е важно създателите на политики, администрацията и служителите на всички равнища да разбират реалното въздействие на политиката на сближаване за обикновените хора.

В този брой „Панорама“ представя получената обратна информация от пет държави членки и региони, които са предоставили своите становища за въздействието на политиката на сближаване върху тяхната територия и върху техните граждани. Португалия и Румъния гледат напред към подготовката за следващия програмен период 2014-2020 г., а Баден-Вюртемберг и Шлезвиг-Холщайн описват резултатите от периода 2007-2013 г. Същевременно Андалусия изтъква въздействието и успехите на 25-годишната подкрепа за регионалната политика.

„Панорама“ приветства вашите материали, които може да бъдат включени в бъдещи издания:
[▶regio-panorama@ec.europa.eu](mailto:regio-panorama@ec.europa.eu)

▶ПОРТУГАЛИЯ

▶НАЦИОНАЛНА ПЕРСПЕКТИВА ЗА СЛЕДВАЩИЯ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД И СТРАТЕГИЯТА „ЕВРОПА 2020“

ОТКРОВАНЕ НА ПРИМЕРИ ЗА ПРОЕКТИ И РАБОТА ПО НСРР

Предизвикателствата и ограниченията, които изпитва португалската икономика през последното десетилетие, както и резултатите от оперативния и стратегически преглед на основните програми по структурните фондове, насърчиха приемането в Рамката на Общността за периода 2007-2013 г. на по-селективна стратегия по отношение на целите в областта на конкурентоспособността и иновациите.

Оперативна програма COMPETE служи като котва и същевременно като двигател на националната Оперативна програма за фактори на конкурентоспособността, като си поставя за цел да способства за изграждането на основана на знанието и иновациите икономика, по-добри умения за създаване на по-висока добавена стойност и технологични пазарни сегменти, по-високо ниво на производството и стабилно увеличение на износа.

COMPETE насърчава отношенията между науката и пазара, като подпомага стимулирането и развитието на няколко инициативи:

- съвместно популяризиране на проекти в областта на научните изследвания и развитието от фирми и национални научни и технологични организации;
- създаване на ядра за научни изследвания и развитие във фирмите, насърчаване на творчеството и осигуряване на възможности за иновации;
- увеличаване на капацитета на МСП и техните бизнес модели и насърчаване на техните инвестиции в нематериалните фактори на конкурентоспособността (иновации, качество, продажби и маркетинг, интернационализация, дизайн, интелектуална собственост, информационни и комуникационни технологии, околна среда и енергийна ефективност и др.);
- изпълнение на инвестиционни проекти, когато те засягат изключително проекти, водещи до производството на нови стоки и услуги или приемането на нови технологични процеси, организационни или иновационни пазари.

До този момент са подкрепени 4 679 фирми, като това включва помощ от ЕФРР в размер на 2,7 млрд. EUR и допустими инвестиции на стойност 6,2 млрд. EUR. Подкрепа са получили повече от 1 500 проекта в областта на научните изследвания и развитието, като е мобилизирана подкрепа от ЕФРР на стойност 528 млн. EUR.

Стратегията „Европа 2020“ подчертава взетите от Португалия стратегически решения в настоящата рамка на структурните фондове на ЕС и програмата за конкурентоспособност, които засилват необходимостта от по-голям оперативен фокус с цел да се ускори възстановяването на Европа чрез интелигентна специализация, устойчива конкурентоспособност и приобщаващ растеж.

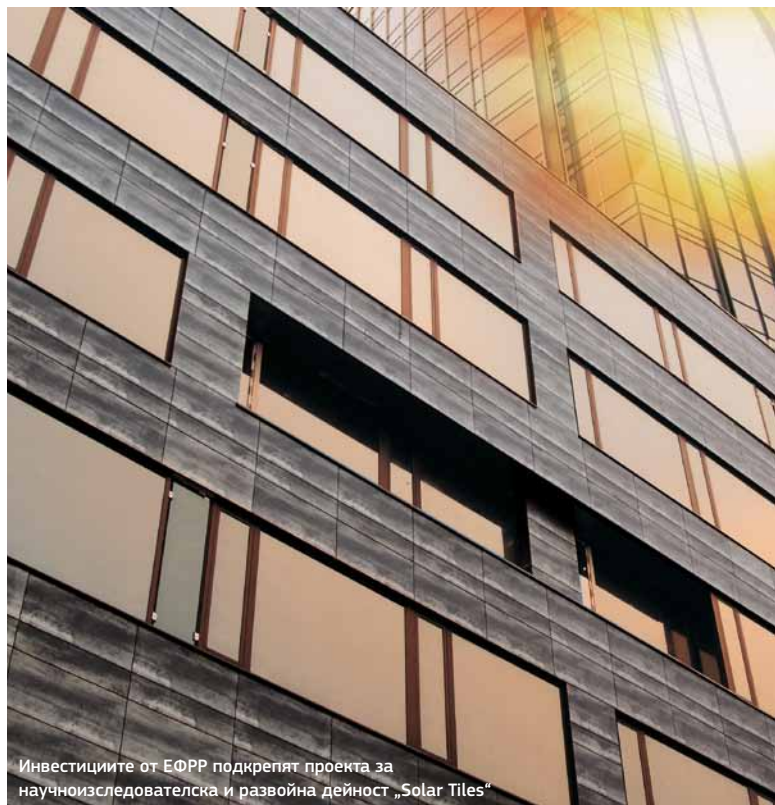
Трите двигателя на растежа (интелигентен, устойчив и приобщаващ) и седемте водещи инициативи действат като катализатор за мобилизиране на взаимозависимите силни страни и потенциала на различните европейски региони. В Португалия тези движещи сили насърчават стремежа към селективна стратегия и колективната отговорност към възстановяването, като се концентрират върху интелигентния и устойчив растеж.

Инвестициите в трите двигателя на растежа намират своето реално изражение под формата на реални проекти с конкретни резултати.

Интелигентни чорапи

Чорап, който може да следи интегрирани биометрични данни

Проектът съчетава научноизследователска и развойна дейност, разработване на патент и – отскоро – навлизане на пазара. Чорапът, който се произвежда от екологично чисти материали чрез традиционни процеси, следи нашите физиологични данни и представлява иновативен,

Инвестициите от ЕФРР подкрепят проекта за научноизследователска и развойна дейност „Solar Tiles“

технологичен и ориентиран към потребителя продукт на конкурентна цена. FIORIMA, S. A. е португалско МСП, което произвежда и предлага на пазара висококачествени продукти за текстилната промишленост и от 1985 г. се е посветило изключително на производството на чорапи. Работейки на пазар със световна конкуренция, дружеството прави големи инвестиции в разработването на нови продукти, които интегрират нови технологии чрез използване на нови материали и интелигентни системи.

Проектът, който обхваща подаване на заявка за международен патент, включва система с интегриран в чорап биометричен сензор, който може да обработва и съхранява данни и да предоставя информация на потребителя чрез PDA телефон с всякаква операционна система (OS, Android, Windows Phone), като например температура, сърдечна честота, както и функции, свързани със спортни занимания (изминато разстояние, скорост, калории, продължителност на тренировката и т.н.).

IntellWheels

Проект, съчетаващ изкуствения интелект и роботиката, за да повиши качеството на живот

IntellWheels е иновативен проект в областта на изкуствения интелект и роботиката, който ще даде по-голяма самостоятелност и по-добро качество на живот на лицата с ограничена подвижност чрез разработване на платформа, която позволява на всеки да превърне инвалидната количка в интелигентна инвалидна количка на ниска цена (CRI) чрез няколко ергономични промени.

До този момент проектът е достигнал до изграждането на прототипи и тяхното изпитване в Португалската асоциация по детска церебрална парализа и в Училището за здравни технологии в Порто. Публикувани са и 20 статии в научни списания и са проведени международни конференции. Одобряването на системата ще има за цел в средносрочен план да трансформира CRI Intellwheels в търговски продукт с големи възможности да помага на възрастни хора и на хора с тежки двигателни увреждания.

SolarTiles

Разработване на фотоволтаични слънчеви системи

Проект за научноизследователска и развойна дейност, ръководен от фирмата Revigrés, която е създавала функциониращи прототипи в лабораторен мащаб на керамични изделия за сгради с интегрирани фотоволтаични технологии и високоефективни покрития (покривни и фасадни), в които е вграден тънък фотоволтаичен филм. Тези нови многофункционални продукти съчетават функционалност, естетика и производство на енергия.

Паула Асенсей

Директор по комуникациите

Управляващ орган COMPETE

Министерство на икономиката и заетостта

▶ РУМЪНИЯ

▶ РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2014-2020 Г.: ПОДГОТОВКА НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН

ПЪРВАТА СЪПКА: ФУНКЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ПАРТНЬОРСТВО

Специалното звено за намеса в Централна Румъния получи помощ от ЕФРР

От юни 2012 г. бяха създадени няколко национални партньорски структури, за да се осигурят непрекъснати консултации между националната, регионалната и местната администрация, икономическите и социалните партньори и организациите на гражданското общество с цел да бъдат определени стратегическите цели, приоритети и области на интервенция за фондовете на ЕС, които са разпределени за Румъния за периода 2014-2020 г.

Ето защо, за да се гарантира допълване на финансирането и да се ангажират партньорите в подготовката на програмните документи, бяха създадени няколко комисии: консултативна комисия по регионално развитие, тематична консултативна комисия по туризъм, култура и културно наследство и консултативна комисия по териториално сближаване. Трите комисии се координират съвместно от министерството на регионалното развитие и туризма (MRPT), министерството на европейските въпроси и министерството на културата и националното наследство.

Ангажиране на регионалните и местните органи

Как обаче да бъдат накарани участниците на национално, регионално и местно равнище да седнат около

една маса? Решението на Управляващия орган на Регионалната оперативна програма към МРРТ беше да бъде създадена консултативна комисия по регионално развитие, орган, обединяващ агенции и съвети за регионално развитие, държавната администрация и НПО. 45-те членове на комисията работят заедно, за да определят регионалните приоритети за развитие, показателите за резултати, средствата за изпълнение и ориентировъчните финансови квоти за всеки регион.

От регионалните потребности до стратегията „Европа 2020“: поуките

Основна тема на продължаващите работни срещи между управляващия орган и агенциите за регионално развитие са проектите на плановете за регионално развитие за периода 2014-2020 г. Няколко насоки ще бъдат взети под внимание след съобразяване с идентифицираните потребности на регионално равнище, приоритетите за развитие на Румъния за следващото десетилетие, стратегическите насоки, определени на европейско равнище, както и придобитият опит от управлението на фондове през периода 2007-2012 г.:

- интелигентен растеж: модернизация и диверсификация на регионалните икономики чрез насърчаване на секторите, които създават добавена икономическа стойност, новаторските продукти и процеси и научноизследователската и развойната дейност;

- устойчив растеж: мерки, насочени към смекчаване на въздействието на изменението на климата, повишаване на енергийната ефективност и дела на възобновяемите енергийни източници; проекти за териториално сътрудничество със значително въздействие на регионално равнище; в областта на териториалното сближаване се поставя акцент върху устойчивото градско развитие и координацията на секторните политики;
- образование и социално приобщаване: по-висок процент на заетост на жените, младите хора и хората над 55-годишна възраст; продължаващо професионално обучение, преориентиране и специализация; развитие на предприемаческа култура; ограничаване на преждевременното напускане на училище; увеличаване на дела на лицата, завършили висше образование; създаване на възможности за заетост в селските райони.

Ролята на администрацията е да осигури полезни взаимодействия (допълване на мерките, финансирани от различните политики), функционална рамка за партньорство (чрез изясняване на отговорностите и задачите на всеки партньор), активна комуникация за условията за финансиране, критериите за подбор и процедурите, както и ефективен контрол върху управлението на средствата.

Отдел за комуникации

Министерство на регионалното развитие и туризма

▶ ГЕРМАНИЯ

▶ ЕФРР КАТО ДВИГАТЕЛ ЗА РАСТЕЖ И ЗАЕТОСТ В ШЛЕЗВИГ-ХОЛЩАЙН

През настоящия период на финансиране 2007-2013 г. на региона Шлезвиг-Холщайн са предоставени около 374 млн. EUR от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР).

Федералното правителство на провинция Шлезвиг-Холщайн използва тези средства за иновации и развитие на икономика, основана на знанието, както и за укрепване на конкурентоспособността на бизнеса, наред с други неща. Финансират се обаче и така наречените клъстерни структури и мрежи, проекти за научни изследвания и допълнително обучение, както и квалификация на персонала и устойчиво градско развитие. По този начин средствата от ЕФРР допринасят и за увеличаване на предприемаческите инициативи, повишаване на регионалния капацитет в областта на иновациите и местната заетост.

Въз основа на изготвената комплексна оценка т.нар. Оперативна програма за Шлезвиг-Холщайн беше променена. Тъй като заявлението за изменение беше одобрено от Европейската комисия през април 2012 г., финансирането вече може да се насочи още по-прецизно.

До края на 2011 г. бяха финансирани 878 проекта с общи разходи в размер на около 862,5 млн. EUR, включително около 260,7 млн. EUR от ЕФРР.

Създадени бяха 3 704 нови работни места, а 31 777 работни места бяха защитени.

Разширяването на Fraunhofer Institute for Silicon Technology (Институт за силициеви технологии „Фраунхофер“) (ISiT) в Итцехое например е един от проектите, съфинансирани от ЕФРР. По този начин ISiT, като сърце на иновативната

Разширяването на института за силициевы технологии „Фраунхофер“ (ISiT) в Итцехое е един от проектите, които се съфинансират от ЕФРР

област Итцехое, едно от най-динамичните места за микроелектрониката в Германия, и в бъдеще ще остане признат партньор на индустрията в научните изследвания и ще може да разработи нови процедури в областта в микротехнологиите и нанотехнологиите и да затвърди репутацията си в Европа и в света. Технологичните области на силовата електроника и микросистемните технологии, по които се работи в института „Фраунхофер“ в Итцехое, в момента се намират в етап на силен растеж.

Общото финансиране за ISiT възлиза на 27,45 млн. EUR, включително 18,3 млн. EUR от ЕФРР. В резултат на проекта, който е на обща стойност 36,6 млн. EUR, допълнително ще бъдат изградени помещения с чиста площ 1 000 кв. м и офиси и лаборатории за измервания с обща площ 1 000 кв. м. По този начин ISiT ще разполага с достатъчно работно пространство в дългосрочен план и допълнително ще може да разшири обхвата на провежданите научни изследвания, за да остане привлекателен партньор на индустрията в областта на научните изследвания.

След публикуването на проектите на регламентите през октомври 2011 г. Шлезвиг-Холщайн се подготвя усилено за периода на структурно финансиране 2014-2020 г., въпреки че в момента все още съществува голяма доза несигурност по отношение на финансирането и съдържанието.

Федералното правителство на Шлезвиг-Холщайн приветства по-силната ориентация на бъдещата регионална политика на ЕС към целите на стратегията „Европа 2020“, а също така и концентрирането на финансиране върху най-важните проблеми и предизвикателства на бъдещето. Определените стойности

(80% от средствата от ЕФРР за три тематични цели) обаче будят загриженост, тъй като те ще доведат до твърде силно ограничаване на важни регионални сфери на влияние.

Ето защо по време на преговорите на европейско и национално равнище федералното правителство на Шлезвиг-Холщайн се обявява за запазване на финансирането за известен ендегенен потенциал и в по-развитите региони, включително за устойчива туристическа инфраструктура. Запазването и повишаването на конкурентоспособността в туризма може да има значителен принос за насърчаване на интелигентния, устойчив и интегриран растеж.

Сега, когато социално-икономическият анализ и анализът на силните страни и слабостите са готови, фокусът е върху разработването на специална стратегия и ориентация на съдържанието на програмата на ЕФРР за периода 2014-2020 г. Това става с активното участие на партньорите на регионално равнище, икономическите и социалните партньори и неправителствените организации.

Шлезвиг-Холщайн има високи очаквания за новия период на финансиране.

Рюдигер Балдун

*Министерство на икономиката, труда, транспорта и технологиите
Шлезвиг-Холщайн*

► ГЕРМАНИЯ

► ИКОНОМИЧЕСКИ УСПЕХ, НОСЕЩ ПОЛЗИ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

Регионалната програма за конкурентоспособност и заетост – раздел ЕФРР – в Баден-Вюртемберг отбелязва забележителни икономически и финансови резултати през текущия период на финансиране.

С ресурс от ЕФРР в размер на 143,4 млн. EUR са получени над 1,4 млрд. EUR инвестиции и са създадени около 5 000 нови работни места. 31 млн. EUR са отпуснати за научни изследвания и технологии. Освен това в резултат на мерките по линия на ЕФРР отново са разработени около 38 хектара изоставени промишлени, търговски и транспортни терени и е предотвратено създаването на над 440 000 т емисии на въглероден диоксид.

Подпомагане на структурната трансформация

Глобализацията на пазарите, промените в сферата на труда и поведението през свободното време, както и нарастващото значение на фактора знание поставят нови предизвикателства пред икономиката. Федерална провинция Баден-Вюртемберг подкрепя водената от ЕФРР структурна трансформация с две много различни концепции. В квартал „Юнгбуш“ в Манхайм, който е особено силно засегнат от структурната трансформация, през предишния период на финансиране 2000-2006 г. беше поставено началото на обрат в градското планиране с изграждането на академия за попмузика. Учебното заведение, което само след няколко години си

спечели известност в цяла Европа, продължи дейността си и през текущия период на финансиране; това позволи да бъдат предложени две магистърски специалности „Популярна музика“ и „Индустрии за създаване на музика“. С финансирането от клъстера на музикалната индустрия се повиши независимостта на дипломантите и се подобри вписването на поакадемията в съществуващите икономически структури.

„Златният“ град Пфорцхайм, център на германската бижутерийна и часовникарска индустрия, има отдавнашни традиции в обработката на злато. В дългата история на производството на бижута бе отворена нова глава чрез създаване и експлоатация на творчески център. Творческият център е изграден в бившите пливни бани в стил ар нуво от началото на 20-и век. Млади компании, както и проектни и работни групи от широк кръг творчески индустрии, могат да наемат офиси в центъра или просто временно да използват работни помещения или работни места.

Организиране на демографската промяна

Демографската промяна, застаряването на намаляващото население и липсата на млади, добре обучени работници са допълнителни предизвикателства за икономически динамичната федерална провинция Баден-Вюртемберг. Във връзка с този сценарий от 2008 г.

Водещ проект на ЕС Семинар за знания „Гмюндер“ (модел)

се разработват и прилагат различни модели в рамките на модел на проект за Водещи проекти на ЕС за иновативно общинско развитие.

В един от тези модели хора с увреждания, които по-рано са били настанени в институции, се въвеждат на пазара на труда. „Вила Артис“ в Хайтерсхайм, в района на Горен Рейн, съчетава терапевтична академия за изкуства, където се откриват и насърчават специални художествени таланти на хора с увреждания, и кафене. Тук хора със и без увреждания работят заедно.

Водещият проект на ЕС Семинар за знания „Гмюндер“ има различен подход: ученици, особено произхождащи от неравностойна в образователно отношение среда, получават възможността в извънкласно време да се запознаят с техниката и технологиите по забавен и приятен начин. По този начин целевата група от хора на възраст от 8 до 18 г. се запознава с технически професии. И двата проекта разкриват по-рано неизползвания потенциал на хората.

Ангажиране на партньори

Осъществяването на посочените проекти бе възможно и благодарение на тясното сътрудничество между общините и други партньори. Постоянният диалог от започването на проектите оформя и променя, усъвършенства и коригира отделните модели.

Въз основа на натрупания опит при ангажирането на икономически и социални групи в проекти федерална провинция Баден-Вюртемберг започна и интензивен диалог с партньори, работещи в областта на икономиката, науката, социалната сфера и околната среда, за планиране на новия период на финансиране от оперативната програма на ЕФРР. До настоящия момент федералната провинция е обяснила своите идеи по отношение на бъдещата програма на ЕФРР по време на повече от 40 събития, форуми за диалог, дискусии и презентации, като ги обсъжда с партньори, променя и консолидира. Важен акцент през предстоящия период на финансиране ще бъде финансирането на висшите учебни заведения в селските райони. Заради силно децентрализираното обучение научната и изследователската инфраструктура може да се превърне в запазена марка на регионите.

Д-р Георг Рис

Управляващ орган на ЕФРР, Министерство на селските въпроси и защитата на потребителите Баден-Вюртемберг

► ИСПАНИЯ

► 25 ГОДИНИ УСПЕХИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА В АНДАЛУСИЯ

Преди следващия програмен период и участието в дебата за бъдещето на политиката на сближаване Андалусия прави преглед на изминалите 25 години членство в Европейския съюз. Регионът подчертава основните постижения в научноизследователската и развойната дейност, транспорта, здравеопазването и възобновяемата енергия, наред с други показатели, които насърчават сближаването с останалите референтни икономики.

От присъединяването на Испания към ЕС Андалусия е получила около 80 млрд. EUR, от които 41 млрд. EUR по линия на политиката на сближаване. Благодарение на използването на тези ресурси в региона протича мащабна икономическа и социална трансформация, която му позволява да постигне значителен напредък в процеса на реално и формално сближаване с другите региони. От 1986 г. до момента Андалусия се е приближила с 26 конвентни пункта към средното ниво за ЕС и това намира

отражение в други показатели, като например БВП на глава от населението, който е нараснал пет пъти, достигайки през 2011 г. 17 587 EUR на глава от населението.

Някои от вложените средства са използвани за научни изследвания и развитие, които са нараснали с коефициент 16. Това означава, че делът от БВП, изчислен въз основа на разходите за научноизследователска и развойна дейност, се е повишил с коефициент 3,3, което е 12,6 пъти повече от нарастването в ЕС като цяло.

Заздравени са структурите и полезните взаимодействия на регионалната система за иновации, засилват се научноизследователската и развойната дейност и са създадени нови механизми за трансфер на технологии. Това се постига чрез създаването на мрежа от инфраструктура за научноизследователска дейност и развитие, предоставяне на услуги за подпомагане на МСП при извършването на иновации, насърчаване на предприемачеството

и засилване на източниците на финансиране за иновации. По този начин се изпълняват иновативни дейности, като например създаването на Andalusian Technology Network (Андалуска мрежа за технологии) или Overall Subsidy for Innovation, Technology and Enterprise (Обща субсидия за иновации, технологии и предприятия), които подкрепят иновациите и развитието на предприемачеството в Андалусия. Съществуват също инициативата JEREMIE, която насърчава устойчивата подкрепа за МСП, и инициативата JESSICA за развитие на интегрирани градски проекти.

В областта на транспортната инфраструктура в Андалусия са изградени повече магистрала, първокласни пътища и пътищата и това подобрява физическата структура на територията. От основните завършени действия заслужава да се отбележи пускането в експлоатация на първокласния път „Андалусия“ (А-92) и високоскоростния влак, свързващ Севиля и Мадрид. Големите суми, инвестирани в транспорта, водят до увеличаване на дължината на пътна мрежа с висок капацитет; през 2010 г. тя достига 30 км на кв. км, 9,1 повече отколкото през 1985 г., а дължината на високоскоростната железопътна мрежа достига 358,6 км.

Що се отнася до достъпа до нови технологии, през 1986 г. процентът на андалуските предприятия с телематични мрежи е практически нула, а през 2011 г. 95,5% от предприятията имат достъп до широколентов интернет.

Също така значително е и производството на енергия от възобновяеми източници. По-специално делът на електроенергията, произвеждана от възобновяеми енергийни източници, се е увеличил повече от два пъти между 1989 г. (7,9%) и 2009 г. (19,6%). Това увеличение в производството на енергия от възобновяеми източници (по-специално слънчева енергия, вятър и биомаса) води до създаването на нов, по-диверсифициран енергиен модел, който е съвместим с икономическото развитие на региона и с опазването на природните екосистеми. За това допринасят програмите за развитие на устойчива енергия като „Andalucía A+“, които насърчават културата на икономии и осведомеността за използването на енергия сред андалуските граждани.

По отношение на експорта андалуският износ се е увеличил осем пъти от 1988 г., което е двойно повече от стойността за Европейския съюз като цяло. От 1988 до 2011 г. делът от БВП на Андалусия, отчитан въз основа на износа, се е увеличил със 7,5 процентни пункта, което е 1,4 пъти повече от тази стойност в ЕС като цяло.

Други данни, които са показателни за развитието на региона, са нивото на заетост при жените, което е нараснало повече от два пъти от 1986 г. насам; това увеличение е 1,6 пъти по-голямо от отчетеното в ЕС като цяло. Политиките по заетостта в региона насърчават включването на жените в заетостта чрез действия за насърчаване на социалната и трудова интеграция на уязвимите групи, както и постигането на баланс между професионалния и семейния живот.

САТЕС, Център за модерни космически технологии

Постигнат е напредък и в областта на социалната политика, като например в здравеопазването, където от 344 здравни центъра Андалусия вече има общо 1 597; по отношение на образователното равнище на населението процентът на лицата с висше образование е нараснал с 14,2 процентни пункта, като през последните 25 години броят на хората с висше образование е достигнал над един милион души.

Описаните по-горе успехи на региона обаче не биха били възможни без ефективното управление на правителството на Андалусия и капацитета за усвояване на европейските фондове. Андалусия е известна със своя модел на управление; доказателство за това е, че в последните две Рамки за подкрепа от Общността тя получава още 1 229 млрд. EUR допълнителни ресурси. Направени са 11,7 млрд. EUR инвестиции, които възлизат на 123,6% от първоначално разпределените допустими разходи.

Политиката на сближаване е и продължава да бъде важен двигател на растежа на Андалусия. Ето защо андалуската администрация се стреми през следващия период да получи специален преходен режим във финансов план, който да гарантира постепенното излизане от целта за сближаване и преминаване към целта за конкурентоспособност. Този режим е необходим за консолидиране на получените резултати, засилване на икономическата структура и предотвратяване на рискови ситуации във финансов и икономически аспект. Освен това регионът продължава да настоява при разпределянето на помощта да се вземат предвид и други показатели освен БВП и числеността на населението, като например нивото на безработицата, без да се забравят последствията от икономическата криза за регионите.

Генерална дирекция за европейски фондове и планиране

Регионално министерство на икономиката, иновациите, науката и заетостта
Правителство на Андалусия

► ЕВРОПЕЙСКАТА РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА

ИЗТОЧНИК НА ВДЪХНОВЕНИЕ ЗА ДЪРЖАВИТЕ ИЗВЪН ЕС

Регионалната политика на ЕС се определя като пример за добра практика за други части на света, тъй като е насочена едновременно към стимулирането на растежа и намаляването на географските различия.

Международните партньори на ЕС проявяват все по-голям интерес към контакти с Европейската комисия за обсъждане на политики, насочени към постигането на балансирано териториално развитие. В държавите, които отбелязват бърз растеж – като Бразилия, Китай и Русия – загрижеността за равномерното разпределение на ползите от този растеж поражда голям интерес към управлението и регионалната политика на най-високо политическо равнище.

В рамките на Източното партньорство (ИП) политиката на сближаване играе важна роля в отношенията на ЕС с шест държави – Армения, Азербайджан, Беларус, Грузия, Молдова и Украйна. Генерална дирекция „Регионална и градска политика“ подкрепя прилагането на ИП чрез диалог по въпросите на регионалната политика, като предоставя своя принос в процеса на разработване на Пилотни програми за регионално развитие.

В отговор на този интерес Комисията сключи Меморандуми за разбирателство (МР) за сътрудничество в областта на регионалната политика със съседни държави и стратегически партньори на ЕС като Китай, Русия, Бразилия и Украйна – всяка от които е изправена пред нарастващи регионални различия и големи предизвикателства в областта на доброто управление. МР осигуряват рамката на постоянната работна програма от дейности, включително срещи на високо равнище, семинари, учебни посещения и техническа помощ. Подписани са също съвместни декларации с Молдова и Грузия в контекста на ИП. Поддържа се и *ad hoc* сътрудничество с други партньори и регионални групи в Африка, Азия и Латинска Америка.

През 2009 г. Европейският парламент предостави на Комисията мандат да популяризира в световен мащаб модела на политиката на ЕС за регионално развитие и оттогава се осигуряват средства за пилотни проекти и подготвителни действия. Те имат за цел да се изградят знания и опит за регионалната политика като част от стратегическото партньорство между Комисията и трети държави чрез действия, включително организиране на събития, информационни дейности, изграждане на мрежи и възможности за обучение, обмен на многостранна практика и насърчаване на изграждането на капацитет сред региони, градове и държави.

Основните принципи на регионалната политика на ЕС, като партньорство, многостепенно управление, субсидиарност и стратегически и интегрирани подходи, превръщат политиките за развитие в съществен актив. Те дават права на местните участници, подобряват ефективността на стратегиите за растеж, засилват сътрудничеството между публичния и частния сектор и са от полза за изпълнението на стратегията за развитие във всяка част на света.

Европейския опит по ключови проблеми на регионалната политика на ЕС, като например трансграничното сътрудничество, устойчивото градско развитие, сътрудничеството между градските и селските райони и регионалните стратегии за иновации, се оценяват като особено важни от външните партньори.

Диалогът с държави извън ЕС предоставя на европейските региони и градове ценни възможности да участват в по-широко сътрудничество в световен мащаб и да черпят от общия международен опит и намерените отговори на общи предизвикателства.

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/international/index_en.cfm

Посещение на китайска делегация (CETREGIO) в холандския павилион на световното градинарско изложение „Floriade“ във Венло (Нидерландия)

CETREGIO

През 2010 г. Генерална дирекция „Регионална и градска политика“ постави началото на CETREGIO, китайско-европейска програма за обучение по въпросите на регионалната политика, която предлага на китайските експерти източник на информация за собствените им политики за регионално развитие. Целта е също така да се заздравят връзките между европейски и китайски региони с оглед на по-нататъшно двустранно сътрудничество. Обучението включва информационни курсове в най-малко три държави, членки на ЕС, включително лекции и посещения на място. Европейски експерти също посещават примери за добри практики в Китай.

От 2010 г. насам почти 100 китайски представители, отговарящи за вземането на решения, от 33 региона на провинциално равнище са споделили опит и са посетили примери за добра практика в повече от 40 региона в 12 държави, членки на ЕС. Обученията обхващат широк кръг проблеми на регионалното развитие, от многостепенно управление и териториално сближаване до статистически информационни системи и устойчиво градско развитие. През 2011-2012 г. CETREGIO се осъществява от *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)*.

Устойчиво градско развитие

През 2011 г. чрез програма URBELAC (Урбанизирани градове в Европа, Латинска Америка и Карибския басейн) – която се ползва с подкрепата на Комисията и Интерамериканската банка за развитие – осем латиноамерикански и четири европейски града обмениха добри практики по въпроси на градското развитие, от околна среда и образование до мобилност и съживяване на градски райони. През 2012 г. в програмата участват по пет нови града в Латинска Америка и Европа. Комисията и японското правителство обменят опит по въпросите на устойчивото градско развитие и конкурентоспособността, като същевременно диалогът между ЕС и Китай по проблемите на регионалната политика допринася за Партньорството между ЕС и Китай в областта на устойчивата урбанизация.

Сътрудничество с Бразилия

Водеща началото си от февруари 2007 г., бразилската национална политика за регионално развитие в голяма степен е повлияна от политиката на сближаване на ЕС. Бразилия отдава голямо значение на намаляването на регионалните неравенства и премахването на бедността като част от усилията за национален растеж и развитие. В момента се подготвя втората фаза на регионалната политика. Някои акценти на сътрудничеството между ЕС и Бразилия в областта на регионалната политика през периода 2007-2012 г. са:

- над 20 конференции, семинари и работни срещи по теми като многостепенно управление, стратегическо планиране, регионални иновации и мониторинг; програми за изграждане на капацитет за обучение за над 150 бразилски служители;
- двугодишна програма за регионален обмен за разработване на схеми за сътрудничество между 14 бразилски мезорегиона и 14 региона в ЕС; шест учебни посещения на бразилски представители в Европа;
- проучването „Territorial Review of Brazil“ („Териториален преглед на Бразилия“), проведено от ОИСП с подкрепата на ЕС, което има за цел да помогне на бразилските органи да извлекат поуки от успешния международен опит; и
- пилотни проекти за подобряване на сътрудничеството между ЕС (Френска Гвиана) и в съседните бразилски щати Пара и Амапа.

Обща стойност:
4 200 000 EUR
Участие на ЕС:
3 300 000 EUR

▶ ПРОГРАМА „ЦЕНТРАЛНА ЕВРОПА“

▶ ЧИСТ, ЗЕЛЕН И ИНТЕЛИ- ГЕНТЕН: ОБЕЩАНИЕТО НА ТРОЛЕЙБУСА

Тролейбусите не замърсяват въздуха, движат се тихо и са рентабилни. Но въпреки че в системите за обществен транспорт се използват 40 000 тролейбуса, през последните десетилетия те губят инерция. По проекта TROLLEY тролейбусни техници и експерти от Централна Европа се заемат да отключат пълния потенциал на тези изцяло електрически превозни средства.

Първите тролейбуси потеглят по улиците на Берлин през 19-и век. Подобно на трамваите, те черпят електрически ток за своите двигатели от въздушно-контактна мрежа – което ги прави чисти, безопасни и ефективни превозни средства за обществен градски транспорт. Въпреки това тролейбусите имат повече общи черти с конвенционалните автобуси. Те са тихи при експлоатация благодарение на колелата с гуми. Тъй като не се ограничени от релси, превозните средства могат също да заобикалят обекти на улицата.

В няколко централни европейски града обаче тролейбусните системи за обществен транспорт са достигнали границата на своя капацитет. Те също така са изправени пред редица технически и екологични предизвикателства.

TROLLEY допринася за развитие на тролейбусните системи като задвижвано с електричество градоустройствено решение за всички градове. Съфинансиран от ЕС по програма „Централна Европа“, проектът обединява девет европейски партньори, работещи в областта на електрическия обществен транспорт, от шест държави (Австрия, Чехия, Германия, Унгария, Италия и Полша).

Проведените по проекта съвместни предпроектни проучвания в областта на транспорта имат за цел да повишат енергийната ефективност на тролейбусите или да им позволят да функционират по-бързо, например в градски райони. Партньорите също така разработват

първия акумулаторен хибриден тролейбус. Произведено през август 2012 г. в Еберсвалде, Германия, превозното средство може да се захранва от контактната мрежа (въздушни линии) или от литиево-йонен акумулатор.

Промяна на имиджа

Захранващата кабелна мрежа на тролейбусната система е доста скъпа и не изглежда особено добре. За да „промени“ нейния имидж, TROLLEY повишава осведомеността за многото предимства на превозните средства. Инициативите включват информационна кампания, озаглавена „ebus: интелигентният начин“, както и ежегоден Европейски ден на тролейбуса (ЕДТ). ЕДТ, който се провежда по време на Седмицата на мобилността, привлича хиляди посетители в градовете партньори като Залцбург, Бърно, Еберсвалде, Гдиня, Парма, Лайпциг и Сегед. Партньорите са разработили и ръководства за тролейбусите, по-специално за лица, отговарящи за вземането на решения в градове, които имат желание да подобрят своите мрежи или да изградят такива за първи път.

Основното послание на проекта е, че тролейбусите щадят околната среда. В Залцбург, седалището на водещия партньор на проекта, тези превозни средства са задвижвани от електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с нулеви емисии. „Движението по пътищата тук създава 40 % от високите нива на прахови частици. Затова е още по-важно проекти като TROLLEY да дадат устойчив тласък за преминаване от задвижвания с изкопаеми горива транспорт към електрическа мобилност“, казва Александра Вайс от „Salzburg AG for Energy, Transportation and Telecommunication“.

▶ НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

<http://www.trolley-project.eu>

► САРДИНИЯ, ИТАЛИЯ

► ОПТИЧНА МРЕЖА НА ОСТРОВА ПРЕДОСТАВЯ УСЛУГИ ОТ 21-ВИ ВЕК

Очаква се широколентовата високоскоростна мрежа на Сардиния да играе основна роля за социално-икономическото развитие. Освен че свързва около 5 380 офиса на държавната администрация, от кметството до полицейските управления, мрежата ще подобри достъпа до възможности за електронна търговия и електронни услуги за предприятия и гражданите. Оптичните кабели ще бъдат прокарани по нови газопроводи за природен газ, като по този начин значително ще бъдат намалени разходите за изграждане на системата.

През 2008 г. бяха осигурени бързи оптични връзки в 12 индустриални зони в Сардиния, както и в около 60 болници и здравни служби. Нов проект, BULGAS-FIBERSAR, разширява на територията на острова обхвата на тази т.нар. Мрежа за достъп от следващо поколение. Ще бъдат достигнати и райони, където тепърва предстои частни оператори да изградят такива мрежи, като по този начин ще бъде намалено „цифровото разделение“ в Сардиния в съответствие с водещата инициатива „Програма в областта на цифровите технологии за Европа“ от стратегията „Европа 2020“.

Проектът се възползва от изграждането на регионална мрежа за газоснабдяване, за да постигне икономии от мащаба. Когато бъде завършена, мрежата ще предлага допълнително окабеляване с дължина от над 3,4 млн. м. Тя ще достигне до над един милион граждани на Сардиния в 240 града, както и до 400 000 сгради и 50 000 фирми и институции. Работата се извършва в две отделни фази. Първата включва разполагане на комуникационната инфраструктура, като този процес е синхронизиран с изграждането на тръби, кладенци и шахти от газопроводната система. Втората фаза включва монтиране и пускане в експлоатация на оптичната мрежа.

Fibre-to-the-Home (Оптичен кабел до дома) (FTTH)

Създадената по проекта мрежа ще позволи скорост на теглене, достигаща до 100 мегабита/сек. Тя също така е проектирана така, че да предложи на телекомуникационните оператори възможности за свободен и гъвкав достъп за извършване на бъдещи подобрения и разширяване. В съответствие с правилата на ЕС

Обща стойност:
82 980 000 EUR
Участие на ЕС:
41 490 000 EUR

за държавни помощи тази инфраструктура ще остане собственост на автономния регион Сардиния, гарантирайки „неутралност на мрежата“, което ще бъде от полза за всички граждани и потребители.

„Благодарение на подобрените цифрови комуникации и свързаност проектът ще гарантира ползи и икономии на разходи за държавната администрация и бизнеса“, казва Пиеро Берита, директор на отдел „Общи въпроси“ – Обслужваща инфраструктура и мрежи, автономна област Сардиния. Той подчертава като основно предимство по-лесния достъп до услуги като електронни подписи, цифрови документи и електронно фактуриране.

„Реализираните в администрацията икономии на разходи благодарение на мрежата ще освободят ресурси, които могат да бъдат реинвестирани в проекти за регионално развитие“, добави той. „Предприятията в Сардиния ще могат също да се конкурират по-добре на международните пазари с нови електронни продукти, услуги и канали за продажби.“ Мрежата може също да доведе до 8% икономии на разходи при въвеждането в региона на цифрови училища и електронни здравни услуги.

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

<http://www.regione.sardegna.it/>

▶ ИНВЕСТИРАНЕ В ТРУДОВИ УМЕНИЯ ЗА ЗАПАЗВАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО РЕКА ДУНАВ

Река Дунав е жизнено важна паневропейска транспортна артерия, по която през 2011 г. са превозени около 45 млн. т товари. Проект на ЕС се концентрира върху по-нататъшното образование и обучение на хората, които се грижат за плавателните съдове по реката, за да се гарантира доброто бъдеще на този сектор.

Дунавският регион е дом на 115 млн. души. Преминващата през него река изминава 2 850 км от Шварцвалд в Германия до Черно море, като преминава през 10 европейски държави. Развитието на вътрешен воден транспорт (ВВТ) – включително интермодална инфраструктура за претоварване на контейнери между кораби, камиони и влакове – ще зависи от засиленото сътрудничество между държавите от региона. Това е цел на политиката на сближаване на ЕС, която се изпълнява чрез програми като Програмата за транснационално сътрудничество „Югоизточна Европа“. Едно от предизвикателствата за товарните превозвачи е недостигът на квалифициран персонал в областта на корабоводенето поради ограничените възможности за обучение и образование в дунавските държави. Работейки на борда на кораби, в пристанища и в областта на логистиката, те гарантират безопасното и безпроблемно речно плаване.

Бъдещите дунавски капитани

За решаването на това специфично предизвикателство работи проектът на ЕС NELI – Cooperation Network for logistics and nautical education (NELI – Мрежа за сътрудничество за логистика и морско образование), който се концентрира върху оказването на подкрепа с иновативни решения за развитие на вътрешния воден транспорт по Дунавския коридор. Проектът събра 15 партньори, работещи в областта на вътрешния воден транспорт, от осем държави: Австрия, България, Хърватия, Унгария, Румъния, Сърбия, Словакия и Украйна.

Новата мрежа за сътрудничество улеснява обмена на информация и съвместните дейности между участващите държави. Според ръководителя на проекта Василе Пипирижану „проектът също така предлага на съответните

Обща стойност:
2 170 000 EUR
Участие на ЕС:
1 620 000 EUR

заинтересовани лица от всички крайдунавски държави подходящи услуги и инструменти за премахване на съществуващите пропуски в информационните технологии, насърчаване и подобряване на корабоплаването по вътрешните водни пътища и проправя път за нови, съвместни и транснационални дейности.“

Всяка от участващите в проекта осем държави партньорки е разработила Национален план за действие. Те са включени в Транснационалния план за р. Дунав, който поставя акцент върху съвместните действия за разработване на общи стандарти и концепции при обучението на квалифициран персонал за корабоплаването, транспорта и логистиката по р. Дунав. Действията включват съвместно наемане и обучение на морски кадри, хармонизиране на обучението и сертифицирането, както и разработване на съвременни учебни материали. Транснационалният план е в унисон със стратегията на ЕС за региона на река Дунав от 2010 г., планът за действие на която предвижда инвестиции в областта на образованието и създаване на работни места в сектора на корабоплаването по р. Дунав.

Други резултати по проекта, които трябва да бъдат отбелязани, са създаването на четири Центъра за информация и обучение за ВВТ (Австрия, Хърватия, Унгария и Румъния), както и разработването на образователни материали и материали за обучение в областта на ВВТ за региона на река Дунав, които да се използват в класните стаи, а също така и онлайн.

▶ НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

<http://www.neliproject.eu>

<http://www.danube-region.eu>

► СЕВЕРОЗАПАДНА АНГЛИЯ, ОБЕДИНЕНО КРАЛСТВО

► СЪЗДАВАНЕ И ЗАПАЗВАНЕ НА РАБОТНИТЕ МЕСТА В РЕГИОНА

Обща стойност:
12 310 000 EUR
Участие на ЕС:
6 160 000 EUR

Над 4660 нови фирми бяха създадени в рамките на тригодишен проект за подпомагане на бизнеса в Северозападна Англия. Насочен към общности и групи в неравностойно положение, които са слабо представени в предприемаческите среди, BSUPII помага и на хиляди хора да разширят съществуващите предприятия или да започнат сами дейност като самостоятелно заети лица.

Северозападна Англия е дом на седем милиона души, разпределени в три окръга (Чешир, Кумбрия и Ланкашир) и две метрополни графства (Голям Манчестър и Мърсисайд). Сам по себе си Голям Манчестър е втората по големина икономика в страната с около 90 000 предприятия и 1,2 млн. служители. Въпреки това финансовата криза през последните години засегна тежко региона, като доведе до висока безработица.

„Business Start Ups Phase 2“ (BSUPII) черпи вдъхновение от предишен пилотен проект за интензивна подкрепа в региона, по-специално от извлечените поуки от разработването и предоставянето на подкрепа за бизнеса. Проектът се финансира от ЕС и управлява от Northwest Regional Development Authority (Орган за развитие на северозападния регион) (NWDA), като партньорите му включват 14 местни органа от цяла Северозападна Англия и 27 малки организации с опит в подпомагането на бизнеса.

Основните цели на проекта бяха да създаде нови предприятия и да заздравя съществуващите такива, особено в градските райони с висока безработица или относителна липса на предприятия. Инициативата също така се стреми да осигури заетост за жителите на необлагодетелствани райони, често в съседни области.

Експертна помощ

Партньорите предлагат интензивни и специализирани услуги и подкрепа за хора, които желаят да създадат бизнес, за предприятия, създадени преди по-малко от 36 месеца, и за хора, които желаят да работят като самонаети лица. Услугите варират от обработване на запитвания до диагностика на предприятия. Експертите също така предоставят директно обучение на лица или групи и непрекъсната подкрепа за предприятия за срок до три години от започването на търговска дейност.

До приключването на проекта през април 2012 г. около 2640 души са получили помощ, за да започнат бизнес, и са създадени 7 000 работни места. Жителят на Ливърпул Крейг Дуръс от „Grime 2 Shine“ дава висока оценка на получената подкрепа от партньора по проекта „Blue Orchid Management Consultants“: „Да създадеш бизнес, е трудно, но аз получих съвети във всички ключови области. Фактът, че разполагах с бизнес консултант на повикване, намали напрежението при започването на моя бизнес.“

Джеф Аштън от „Four Seasons Garden Services“ в Уигън е получил помощ от консултант във „важни области като бюджетно прогнозиране, банкиране, заеми и помощи“. Уебдизайнерът и печатар от Рочдейл Питър Бенет с благодарност признава оказаната помощ в областта на счетоводството по време на проява за новосъздадени предприятия.

Въпреки че проектът BSUPII приключи, той е признат като добър модел за подпомагане на лица, които създават предприятия. Проектът продължава в подобна форма с директно подпомагане от правителството и Европейската комисия.

► **НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ**

<http://www.theblueorchid.co.uk>

► ОЦЕНКА НА КОХЕЗИОННИЯ ФОНД

АНАЛИЗЪТ ПОКАЗВА ПОСТИЖЕНИЯ В ОБЛАСТТА НА ТРАНСПОРТА И ОКОЛНАТА СРЕДА, НО МРЕЖОВИТЕ ЕФЕКТИ ЗАСЛУЖАВАТ ПО-ГОЛЯМО ВНИМАНИЕ

Подпомагането от Кохезионния фонд се използва основно за големи инфраструктурни проекти, които са част от националните програми за развитие на транспорта и околната среда. Оценка на ефективността на проектите, финансирани от Кохезионния фонд, поставя различни предизвикателства, не на последно място сред които е фактът, че много проекти приключват години след първоначалния период на финансиране.

Независими консултанти направиха поредица от взаимосвързани оценки на интервенции, извършени през периода 2000-2006 г. и съфинансирани от Кохезионния фонд и бившия Инструмент за структурни политики за предприсъединяване (ИСПА).

Докладът обхваща 16 държави – Гърция, Ирландия, Португалия и Испания (подпомагани от 2000 г.), Кипър и Малта (подпомагани от 2004 г.), Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Полша, Словакия и Словения (подпомагани от ИСПА от 2000 до 2004 г. и след това от Кохезионния фонд) и България и Румъния (подпомагани от ИСПА). Докладът поставя акцент върху нуждите от инвестиции в транспорта и екологичната инфраструктура, разпределянето на финансирането между видовете проекти и темпото на изпълнение на проекти в държавите, които получават подкрепа. Оценяват се постиженията от инвестицията и се прави опит за определяне на единичните разходи за проектите, както и резултатите съгласно анализ на разходите и ползите. Прави се и преглед на управлението и изпълнението на проектите, както и на други по-дългосрочни политически въпроси, засегнати в оценката.

ОТКРИВАНЕ НА ЛИНИЯТА НА МЕТРОТО ДО ЛЕТИЩЕ ЛИСАБОН С ИЗЛОЖБА „КОХЕЗИОННИЯТ ФОНД В ПОРТУГАЛИЯ“

Между 1993 и 2006 г. по линия на Кохезионния фонд е одобрено съфинансирането на проекти в областта на околната среда (272) и транспорта (80) в Португалия на стойност 6 млрд. EUR. Последните големи инвестиции са завършени през 2011 и 2012 г., включително линията на метрото до летище Лисабон. За да бъдат показани тези постижения, през юли ще бъде открита изложба под заглавие „Кохезионният фонд в Португалия“, като събитието ще съвпадне с откриването на новата линия на метрото до летището. Изложбата, която ще продължи шест месеца, представя резултатите и въздействието на Кохезионния фонд от 1993 г. насам (програмни периоди I и II) и в нея участват множество бенефициенти, включително Águas de Portugal Group, REFER, EDIA, Lipor, Brisa, Amarsul, Estradas de Portugal, Lusoponte, Águas de Douro e Paiva, Simtejo, Simarsul, Águas do Mondego, „Автономни региони“ и др.

Постигания

В транспортния сектор Кохезионният фонд и ИСПА съфинансират изграждането на 1 274 км пътища и 950 км железопътни линии, както и реконструирането на 3 000 км пътища и 3 800 км железопътни линии. Проектите в сектора на околната среда, допълнени от съфинансираните от Европейския фонд за регионално развитие операции, са подобрили качеството на водата за 20 млн. души, осигурявайки свързване към системи за пречистване на отпадъчните води за 23,5 млн. души. Въпреки че съфинансираните проекти постигат своите цели по отношение на подобряването на транспортната мрежа и екологичната инфраструктура, трудно е да се оцени тяхното въздействие върху икономическото развитие и сближаването на съответните държави. Причината за това е, че тези ефекти не са подробно описани и е твърде рано да проличи тяхното въздействие. Държавите членки не са били длъжни да докладват единичните разходи за съфинансираните през периода проекти. Въпреки това при оценката е събрана такава информация, за да се създаде основата на централна база данни за сравнение на единичните разходи за подобни проекти в различни държави.

Нетни ползи от проектите

Ретроспективният анализ на разходите и ползите (СВА) установява, че за 9 от 10-те изследвани транспортни проекта ползите – най-вече под формата на намаляване на времето за пътуване, по-ниски оперативни разходи за превозните средства и подобрена безопасност – все още превишават разходите, в повечето случаи значително. Само два от 10-те разгледани проекта в областта на околната среда обаче се очаква да донесат ползи, които надвишават разходите. За разлика от тези два, останалите 8 проекта са осъществени най-вече за да се подпомогне постигането на съответствие с директивите на ЕС, а не заради реалната им стойност.

Бавно темпо на изпълнение на проектите

За периода 2000-2006 г. от Кохезионния фонд и ИСПА са предоставени общо около 36,2 млрд. EUR. Финансирането е разпределено приблизително наполовина за транспортна и екологична инфраструктура, като много малка сума е отпусната за техническа помощ. Фактите сочат, че темповете, с които са осъществени финансираните проекти, са сравнително бавни. До края на 2009 г. плащанията към четирите държави от ЕС15, които участват в процеса на сближаване, възлизат на 77% от общото налично финансиране, а към ЕС12 – само 70%. Бавният темп на изпълнение на проектите се обуславя от редица причини, като в много държави възникват забавяния по време на началната проектна фаза на проектите, одобряването на плана и придобиването на земята, върху която да бъде изграден обектът, завършването на процедурите за възлагане на поръчки и действителното изпълнение на работата.

Анализ на разходите и ползите

В оценката се открояват редица области, където са необходими подобрения, за да се повиши ефективността на разходите, които се съфинансират от Кохезионния фонд, и да се намалят закъсненията. Пълноценното използване на потенциала на СВА в бъдеще изисква постоянно увеличаване на капацитета на органите да използват СВА с непрекъснатата подкрепа на външни експерти – каквато в момента предоставя JASPERS – с цел да бъде предоставена техническа помощ най-вече на органите, които много рядко осъществяват големи проекти. Проектите трябва да се разглеждат като част от система или мрежа, а не изолирано, и това е изрична част от насоките за СВА за настоящия период.

Въпреки направените подобрения след 2000 г. все още съществуват възможности за постигане на по-голям напредък в други аспекти на управлението на помощта от Кохезионния фонд, по-специално по отношение на процеса на вземане на решения и избора на проекти, които в много държави не са напълно обективни и прозрачни.

С ПОГЛЕД НАПРЕД КЪМ КОХЕЗИОННИЯ ФОНД ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.

Кохезионният фонд играе важна роля за намаляване на различията в ЕС, като помага на най-слабо развитите държави членки да се интегрират в единния пазар на ЕС. През периода 2014-2020 г. обхватът на Кохезионния фонд като цяло ще бъде близък до този за текущия период. Той ще осигурява подкрепа за:

- инвестиции за изпълнение на екологичните стандарти;
- енергийни проекти, носещи несъмнени ползи за околната среда, например насърчаване на енергийната ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници;
- инвестиции в трансевропейските транспортни мрежи, както и в градски транспортни системи и такива с ниски емисии на въглероден диоксид.

За първи път част от Кохезионния фонд ще подкрепи Механизма за свързване на Европа – за конкурентоспособна и устойчива европейска транспортна система. Държавите от ЕС с брутен национален доход, по-нисък от 90% от средния за ЕС, отговарят на условията за подкрепа от Кохезионния фонд. Повечето от тях са страни, които се присъединиха към ЕС през 2004 и 2007 г. Ще се предлага преходна подкрепа за държавите, които през периода 2007-2013 г. са отговаряли на критериите, но това вече не е така, тъй като доходът им се е увеличил.

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_bg.cfm

Необходимо е допълнително да се заздравя дългосрочното стратегическо планиране в някои страни, особено по отношение на инвестициите в околната среда. Процедурите по одобряване на планове и процесът на придобиване на земя трябва да бъдат ускорени в редица държави чрез промени в законодателството и нормативната уредба. Следва да бъдат подобрени и процедурите за възлагане на обществени поръчки, за да се намали честотата на обжалванията и да се даде подходяща тежест на показателите качеството и ноу-хау в сравнение с цената в договорите за възлагане. В оценката се заключава, че ретроспективните оценки на проекти трябва да се извършват достатъчно дълго след тяхното приключване, за да се даде достатъчно време да проличи въздействието им върху крайните цели като нормална част от процеса на оценка.

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/evaluations/index_en.cfm

„Día de la cooperación europea“
Куклен театър във Валенсия, Испания

► ПИОНЕРИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО

ПОВЕЧЕ ОТ 280 СЪБИТИЯ ОТБЕЛЯЗВАТ
ЕВРОПЕЙСКИЯ ДЕН НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО!

Седмичата на 21 септември 2012 г. беше крайъгълен камък в комуникациите на тема европейско териториално сътрудничество, като през нея беше отбелязан първият Европейски ден на сътрудничеството, а в 35 европейски държави се проведоха повече от 280 събития.

INTERACT, програмата, която предоставя консултации и обучение за програмите за европейско териториално сътрудничество (ETC), е наясно, че навлиза в неизследвана територия, когато през май 2011 г. поставя началото на съвместна комуникационна дейност за всичките 93 програми за ETC. Обединяващият фактор е 20-годишният опит в сътрудничеството отвъд националните граници, от „малката“ инициатива на Общността INTERREG до превръщането ѝ в трета цел на политиката на сближаване на ЕС. Как обаче да бъдат показани резултатите от осъществяваните през този период 30000 проекта, много от които водят до съществено подобрене в живота на европейците отвъд границите в области като здравеопазване, транспорт, заетост и енергетика?

Избраният формат работи перфектно: съвместно отбелязване на Европейския ден на сътрудничеството. Начинът за това обаче не е всички да летят за Брюксел, а точно обратното: като се посетят всички места в Европа, които са изпитали положителното въздействие на сътрудничеството. Под мотото „Сближаване през общите граници“ през седмицата на 21 септември 2012 г. програми и проекти за ETC организираха повече от 280 събития в 35 държави от ЕС. Друго, което се случва за първи път, е изборът на целевата група: участващите програми решиха да достигнат до „обикновените граждани“, които не е задължително да знаят много за програмите и проектите на ЕС. Решението за избора на събитията беше оставено в ръцете на участващите партньори; Като инициатор INTERACT координира цялата кампания, започвайки от разработването на визуална идентичност за кампанията, до специален уебсайт, в който се обръща внимание на всички събития и се представят конкретни примери за ETC, и много повече.

Мотивацията и творчеството на участващите програми бяха впечатляващи. Сред събитията имаше трансгранично състезание между литовски кон, беларуски трактор, латвийска линейка, руски автомобил „Волга“ и полски „Фиат“; плувен маратон между Албания и Гърция; детски

Комисарят по регионална и градска политика Йоханес Хан заедно с членовете на ЕП Мари-Терез Санчес-Шмид и Риикка Манер на откриването на Европейския ден на сътрудничеството в Брюксел.

Повече от 1 000 души от Сърбия и Румъния се присъединиха към събитията по повод Европейския ден на сътрудничеството в Тимишоара, Румъния.

„Развитието на трансграничното сътрудничество е много важно в периоди на криза. Затова съм много доволен, че тази кампания отличава постиженията на сътрудничеството между европейските региони.“

Мари-Терез Санчес-Шмид, член на комисията по регионално развитие на Европейския парламент

театър и семинари във Валенсия, Испания; концерт под земята на границата между Словакия и Унгария; колез-дачна обиколка между Италия и Швейцария; онлайн конференции между училища в Уелс и Ирландия; улични фестивали на изкуството, фотоконкурси и много повече!

Ако се съди по получените коментари от много от заинтересовани страни, става ясно, че ангажираността е била далеч по-голяма от очакваното за тази пилотна инициатива. Не само че участваха много програми и проекти за ЕТС, но и кампанията беше организирана в пряко сътрудничество с Европейската комисия – ГД „Регионална и градска политика“, EuropeAid и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), като тя получи и подкрепата на Европейския парламент и Комитета на регионите. Събитията дори бяха включени в тазгодишния каталог на Дните на отворените врати на местно равнище, като териториалното сътрудничество е една от основните теми в изданието за 2012 г.

Друг важен елемент за успеха на кампанията беше дейността на медиите: INTERACT създаде рекламен видеоматериал, който беше преведен на 8 езика и показан по няколко регионални и национални телевизионни канала

в Европа. Участниците използваха по отличен начин и социалните медии, които направиха кампанията интерактивна и допринесоха за нейния „заразен“ ефект: достигнато бе до хиляди хора чрез Facebook, Twitter и YouTube. Много от тях никога по-рано не бяха чували за Европейското териториално сътрудничество.

Генерална дирекция „Регионална и градска политика“ даде положителна оценка на тазгодишния Ден на сътрудничеството и смята, че съвместните усилия са си заслужавали. Подготовката за повторението през следващата година вече започна, макар че все още предстои да бъде взето решение за точния формат и времето на проявата. Едно нещо обаче е сигурно: сътрудничество е пътят напред.

► **НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ**

<http://www.ecday.eu>

► **ПОСЛЕДВАЙТЕ НИ**

<http://www.facebook.com/cooperationday>

<http://www.twitter.com/cooperationday>

<http://www.youtube.com/cooperationday>

▶ ПРОГРАМА

31 ЯНУАРИ 2013 Г.

_Брюксел (Белгия)

Церемония по връчване
на наградите
„RegioStars“ за 2013 г.

31 ЯНУАРИ 2013 Г.

_Брюксел (Белгия)

Събитие PEACE

24-25 АПРИЛ 2013 Г.

_Варшава (Полша)

Конференция RURBAN

7-10 ОКТОМВРИ 2013 Г.

_Брюксел (Белгия)

Дни на отворените
врати, 2013 г.

Допълнителна информация за събитията е публикувана в раздел
„Календар на събитията“ на уебсайта Info regio на следния адрес:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/
agenda/index_bg.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_bg.cfm)

Бихме искали да научим за постиженията на политиката на сближаване във вашия регион с акцент върху резултатите и осезаемите ползи за гражданите, както и вашето мнение за подготовката за следващия програмен период.

Избрани материали ще бъдат представени в следващия брой на списание „Панорама“.

Изпращайте вашите материали (с максимална дължина до 1 500 символа без интервалите) до:

regio-panorama@ec.europa.eu

ИЗКАЖЕТЕ МНЕНИЕТО СИ

ISSN 1830-9321

© Европейски съюз, 2012 г.

Възпроизвеждането е позволено, при условие че се цитира източникът.

Европейска комисия,
Генерална дирекция „Регионална и урбанистична политика“
Комуникация – Anna-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
Ел. поща: regio-panorama@ec.europa.eu
Интернет адрес: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_bg.htm

■ Служба за публикации